---
https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=e98f2e9c-cc87-4df8-bdf9-faec350226a3
---
12. Saeima 03.03.2016. *Noraksts*
---
https://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/BDC12C82811832ABC2257FB700394E1C?OpenDocument

Stenogramma
2016. gada 21. aprīlī

..LP0514_2 (Sēde: 21.04.2016)

Darba kārtībā - likumprojekts **"Grozījumi Krimināllikumā"**, otrais lasījums. Likumprojekts atzīts par steidzamu.

Juridiskās komisijas vārdā - deputāte Solvita Āboltiņa.

S.Āboltiņa (VIENOTĪBA).

Labrīt, cienījamie kolēģi! Tātad 3.martā mēs šajā zālē izskatījām likumprojektu "Grozījumi Krimināllikumā" un noteicām šim likumprojektam steidzamību. Un jau toreiz šajā zālē, informējot jūs par likumprojektu, es teicu, ka šis likumprojekts ir ļoti nozīmīgs mūsu valsts drošības stiprināšanai, jo normas, kas regulē noziegumu pret valsti, ir 17 gadus vecas un vairs morāli nespēj nodrošināt to, lai tiesībsargājošās iestādes spētu pielietot likumiskos instrumentus un vērsties pret tiem, kas kaut kādā veidā apdraud mūsu nacionālo drošību.

Jau toreiz, informējot no tribīnes, es norādīju uz potenciālajām problēmām šajā likumprojektā, kuras bija norādījuši eksperti, skatot likumprojektu pirms pirmā lasījuma Nacionālās drošības komisijas un Juridiskās komisijas 25.februāra kopsēdē. Un kā galveno es uzsvēru, ka ir ļoti svarīgi šajā situācijā panākt, lai šajās normās tiktu nodrošināts līdzsvars starp krimināltiesisko regulējumu un cilvēktiesību un demokrātisko brīvību ievērošanu, un norādīju arī uz konkrētām problēmām, konkrētiem pantiem, kurus visdrīzāk uz otro lasījumu vajadzētu precizēt. Jau tās pašas dienas vakarā pēkšņi viena daļa mediju sacēla ļoti lielu kampaņu pret to. Es nosaukšu šos medijus, lai secinājumus jūs varētu izdarīt paši. Tie ir "*Vesti Segodņa*", *BaltNews.lv*, *Sputniknews.lv*, *RuBaltic.ru*, *Regnum*, *svpressa.ru*, *IMHOclub.lv*. Tie bija mediji, kuros joprojām turpinās kampaņas pret to, lai šie grozījumi tiktu pieņemti. Kā jūs pamanījāt, arī šodien pie Saeimas ir pikets, kur cilvēki ar sarkanajiem karogiem atgādina par tiesībām, brīvībām un demokrātiju. Ir tikai jautājums - vai viņi atgādina par eiropeisku demokrātisku valstu brīvībām un katras valsts tiesībām aizsargāt savas demokrātijas tiesības un brīvības, un cilvēktiesības, vai viņi atgādina par to valsti, kurā tomēr plīvo sarkanie karogi.

Laikā starp lasījumiem arī Valsts prezidents norādīja... uzrakstot vēstuli Juridiskajai komisijai, atzinīgi novērtēja to, ka šāds likumprojekts Saeimā ir tapis un tiks virzīts, un skatīts, vienlaikus norādot uz šīm potenciālajām bažām par to, ka ļoti svarīgs ir līdzsvars starp cilvēktiesībām un krimināltiesiskajiem instrumentiem, un ir ļoti svarīgi, lai cilvēki netiktu saukti pie atbildības nepamatoti par to, kas... par tādām darbībām, kas ir Satversmē garantētas.

Līdz ar to Juridiskā komisija nolēma šīs sēdes sasaukt tik daudz, cik ir nepieciešams, lai jebkura eksperta vai uzaicinātā, vai deputāta bažas būtu iespējams atspēkot, izdiskutēt un lai tiešām mēs radītu tādu redakciju, kura pieļautu iespējami mazāk interpretāciju un nepieļautu likuma normu ļaunprātīgu izmantošanu.

Tātad Juridiskajā komisijā tika sarīkotas piecas sēdes - 29.martā, 5.aprīlī, 12.aprīlī, 19. un 20.aprīlī -, kurās tika izskatīti priekšlikumi likumprojekta otrajam lasījumam. Kopumā tika saņemti 34 priekšlikumi, bet, kā redzat, šodienas tabulā ir 26 (par to, kāpēc šobrīd ir 26, izstāstīšu nedaudz vēlāk).

Katra no šīm sēdēm, kuras notika Sarkanajā zālē, bija publiski pieejama. Atbilstoši Saeimas kārtības rullim stenogrammās tiek ierakstīti gan visi iebildumi, gan visi argumenti, kas izskan. Tātad ikvienam, kurš vēlas apstrīdēt šo normu likumību, ir iespēja detalizēti iepazīties ar šīm normām.

Katrā no šīm sēdēm piedalījās gan Drošības policijas pārstāvji, gan Militārās izlūkošanas un drošības dienesta pārstāvji, gan SAB pārstāvji, tātad bija pārstāvētas tās trīs iestādes, kuras kopīgi sagatavoja šo likumprojektu un arī iesniedza.

Piedalījās arī Tieslietu ministrijas pārstāvji. Tieslietu ministrijā pastāvīgi darbojas krimināltiesību darba grupa, tātad katru no šīm iebildēm vēlreiz skatīja arī darba grupā visu ekspertu līmenī.

Piedalījās Iekšlietu ministrijas pārstāvji.

Piedalījās prokuratūras pārstāvji.

Piedalījās tiesībzinātnieki (it īpaši liels paldies profesoram Krastiņam!).

Piedalījās tiesnešu pārstāvji - gan Dzalbes kungs no Augstākās tiesas, gan eksperts Baumaņa kungs no apgabaltiesas; arī Stukāna kungs bija ļoti biežs šo sēžu dalībnieks.

Piedalījās Valsts prezidenta kancelejas pārstāvji, lai prezidentam būtu pārliecība par to, ka tiks ņemtas vērā bažas, kuras viņš ir paudis savā vēstulē Saeimas Juridiskajai komisijai.

Piedalījās advokāti. Piedalījās arī Latvijas Juristu biedrības pārstāvis Borovkovs. Un - pats galvenais! - piedalījās tiesībsargs Jansons (turklāt - visās sēdēs), un piedalījās Ministru kabineta pārstāve Eiropas Cilvēktiesību tiesā Kristīne Līce (vai viņas pārstāvji).

Tātad viņi visi piedalījās, lai katru normu, katru priekšlikumu, kurš tika izteikts attiecībā uz iespējamo Krimināllikuma redakciju, vispusīgi izvērtētu un dzirdētu visu ekspertu viedokļus. Un ļoti svarīgi, lai katrs no šiem priekšlikumiem *(Zālē troksnis. Sēdes vadītāja noklaudzina ar āmuru.)* tiktu izvērtēts galvenokārt no tā viedokļa, vai šāda likuma redakcija nevarētu radīt Latvijai problēmas Eiropas Cilvēktiesību tiesā, proti, radīt problēmas saistībā ar cilvēktiesību aizskārumiem.

Tātad, kā jau es teicu, šie grozījumi ir uzskatāmi par ļoti būtiskiem. Un arī bijušais Konstitucionālo tiesību komisijas loceklis Lauris Liepa publiskajā diskusijā Latvijas Televīzijā norādīja, ka šis ir viens no Konstitucionālo tiesību komisijas ieteikumiem, kā Latvijai stiprināt normas, kas aizsargā mūsu suverenitāti.

Šobrīd tabulā mēs skatām 26 priekšlikumus, kuri ir saņemti no deputātiem. Pirms mēs sākam izskatīt katru priekšlikumu, es tomēr nolasīšu ekspertu viedokļus un atzinumus par šo pamatdiskusiju - vai cilvēku var sodīt par pārkāpumiem... par darbībām, kas ir paredzētas Satversmē, vai ne. Ir sagatavota arī izsmeļoša Iekšlietu ministrijas atbilde attiecībā uz šiem priekšlikumiem. Tā kā ne visi izmanto iespēju lasīt stenogrammas, es to jums nolasīšu tagad. Tātad: likumprojektā ietvertā priekšlikuma par Krimināllikuma 80.panta pirmās daļas, 80.^{1} un 81.panta dispozīciju precizēšanu būtība ir uzsvērt un noteikt, ka persona ir saucama pie atbildības par tādām darbībām, kas veiktas Latvijas Republikas Satversmē neparedzētā veidā. Līdz ar to tiktu novērsta iespēja minētās normas interpretēt tādējādi, ka persona tiek saukta pie krimināllatbildības gadījumos, kad tā īsteno savas Satversmē paredzētās tiesības. Likums paredz noteikt atbildību par darbībām, kas vērstas pret Latvijas Republikas valstisko neatkarību, suverenitāti, teritoriālo vienotību, valsts varu vai valsts iekārtu Satversmē neparedzētā veidā, proti, par antikonstitucionālām, Satversmē neparedzētām darbībām.

Vēlreiz atsaukšos uz Konstitucionālo tiesību komisiju, kas ir secinājusi, ka neaizskaramais Satversmes kodols ļauj Latvijas tautai atcelt spēkā esošo Satversmi un noteikt jaunu konstitucionālo iekārtu. Tā ir šī diskusija par to, vai mēs drīkstam... vai tauta drīkst referendumā prasīt, ka vēlas,

pieņemsim, prezidentālu republiku, - vai tas ir pieļaujams un vai par to liela daļa sabiedrības varētu tikt sodīta.

Nē! Tas ir pieļaujams, bet tas nepieļauj Latvijas valsts un tās demokrātiskās iekārtas likvidēšanu. Neaizskaramais Satversmes kodols liedz konstitucionālajam likumdevējam grozīt Latvijas valsts konstitucionālo identitāti, ja rezultātā varētu tikt likvidēta valsts demokrātiskā iekārta vai pat pati valsts. Tātad mēs varam lemt par to, kādā iekārtā dzīvojam, bet mēs nevaram lemt, ka mēs likvidējam valsts demokrātisko iekārtu vai likvidējam paši savu valsti.

Tātad Satversmes ievadā noteiktais Latvijas tautas pienākums aizsargāt savu suverenitāti, Latvijas valsts neatkarību, teritoriju un tās vienotību un demokrātisko valsts iekārtu ir uzlikts ikvienam Latvijas Republikas pilsonim, un Latvijas tauta, īstenojot suverēno varu, nevar veikt darbības, kas vērstas pret suverenitāti, Latvijas valsts neatkarību, Latvijas valsts teritoriālo vienotību un demokrātisko valsts iekārtu.

Līdz ar to ir secināms, ka Satversmē nav paredzēts veids, kā konstitucionāli likvidēt Latvijas Republikas valstisko neatkarību, suverenitāti vai graut Latvijas Republikas teritoriālo vienotību.

Vienlaikus no Satversmes ievadā noteiktā Latvijas tautas pienākuma izriet, ka vārdi "Latvijas Republikas Satversmē neparedzētā veidā" ir attiecināmi ne tikai uz procedūru, bet galvenokārt arī uz darbības saturu. Jau likumprojekta anotācijā ir norādīts: "Tas, kādā veidā var tikt mainīta Latvijas Republikas Satversme, noteikts pašā Satversmē, vienlaikus arī paredzot neaizskaramu Satversmes kodolu, kurā ietverta Latvijas valsts pastāvēšana. Tādējādi katrā gadījumā ir jāvērtē ne tikai darbības formāla atbilstība Satversmē noteiktajai kārtībai, bet arī tas, vai darbība nav vērsta pret Satversmes neaizskaramo kodolu."

No minētā izriet, ka rīcība, kas atbilst Satversmei, gan pēc formas, gan pēc satura ir likumīga un nevar tikt uzskatīta par krimināli sodāmu darbību. Sodāma ir tikai antikonstitucionāla darbība, tas ir, darbība, kas vērsta uz konstitucionālo pamatu grozīšanu, apejot Satversmē paredzēto kārtību vai pat izmantojot Satversmē paredzēto kārtību, lai veiktu darbības, kuru mērķis ir pretējs Satversmē noteiktajam.

Tas ir skaidrojums, kas bija visplašāk diskutēts jautājumā par to, vai varētu kāds tikt sodīts par Satversmē paredzētām darbībām. Manuprāt, šis izskaidrojums ir pietiekami pilnīgs un precīzs, ar atsaucēm uz normatīvajiem aktiem. To ir sastādījuši eksperti, un tas tika nolasīts Juridiskās komisijas sēdēs.

Tas pierāda, ka šim likumprojektam un tajā minētajām normām ir leģitīms mērķis un atbildība, kura ir paredzēta par antikonstitucionālām darbībām, ir samērīga.

Tātad tas bija pamatiebildums, kurš attiecas uz vairākiem pantiem.

Tagad skatām katru atsevišķo priekšlikumu.

1.pants ir pants par uz valsts varas gāšanu vērstu darbību, un par šo pantu tika saņemti vairāki priekšlikumi.

1. bija deputāta Andreja Judina priekšlikums, kuru komisija neatbalstīja.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst...

Uzsākam debates.

Tātad par 1.priekšlikumu debatēt pieteicies deputāts Artuss Kaimiņš.

A.Kaimiņš (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Es uzskatu, ka steidzamība apdraud šo grozījumu jēgu. Un es gribu Latvijas sabiedrībai izstāstīt, ko nozīmē steidzamība šeit, Saeimā, - šis likumprojekts tiek pieņemts divos lasījumos...

Sēdes vadītāja. Kaimiņa kungs, tas... Jūs esat pieteicies debatēt par 1.priekšlikumu, kas neietver steidzamību.

A.Kaimiņš. Jā, jā! Jūs varat nepārtraukt, jūs... Jā, runa...

Sēdes vadītāja. Un par steidzamību šim likumprojektam Saeima jau ir lēmusi.

Ir iespējamas debates par 1. - deputāta Andreja Judina iesniegto priekšlikumu.

A.Kaimiņš. Jā. Andreja Judina priekšlikums ir - lai Andrejs Judins arī nāk un runā. *(Zālē smiekli.)*

Es pieteicos runāt par iepriekšējo šo te... Es pieteicos runāt...

Es nezinu, kāpēc jūs tādu manipulāciju esat izveidojuši šobrīd... Bet mani interesē... Jūs varat šeit smieties, bet, lūdzu, izskaidrojiet, kāpēc šim likumprojektam ir tāda steidzamība?! *(Dep. A.Loskutovs: "To jau darījām pagājušajā reizē!")*

Tas ir viss, ko es šobrīd jautāju. Jo, ja ir steidzamība, tad prezidents nevar atdot Saeimai otrreizējai izskatīšanai šo jautājumu. Lūdzu, Āboltiņa, deputāti, nāciet un izskaidrojiet par steidzamību!

Sēdes vadītāja. Turpinām debates.

Vārds deputātam Andrejam Judinam. *(Dep. J.Urbanovičs: "Kāpēc tad steidzamies, izstāsti!")*

A.Judins (VIENOTĪBA).

Cienījamie kolēģi! Pirms es sākšu skaidrot priekšlikuma būtību, es mēģināšu dažos vārdos raksturot situāciju. Tas jums palīdzēs labāk saprast arī mana priekšlikuma būtību.

Man gribas uzsvērt, ka šis likumprojekts ir tiešām ļoti svarīgs.

Es lasu lekcijas. Atceros - vēl pirms pusgada es stāstīju mūsu kolēģiem tiesnešiem, prokuroriem par to, ka mūsu likuma panti, kas ir attiecīgajā nodaļā, nav piemērojami praktiski. Mums ir jāgroza attiecīgās normas, un ir prieks, ka darba grupa ir izstrādājusi attiecīgos priekšlikumus, kas ļaus problēmu risināt. Bet, ja likumprojektam ir svarīgi mērķi, tas nenozīmē, ka var aizmirst par saturu. Ir jārunā par svarīgiem mērķiem, kurus mēs gribam sasniegt, bet ir arī jādomā par normatīvā akta kvalitāti.

Nav nekāds noslēpums, ka pirmajā lasījumā atbalstītais projekts nebija ideāls un mums bija jāstrādā, lai to pilnveidotu, lai nodrošinātu kvalitāti. Es varu tiešām teikt paldies visām iesaistītajām personām (vairākas bija nosauktas, uzskaitītas, un strādāja arī vēl citi cilvēki, kuri domāja, kā risināt problēmas), un pēc katras sēdes, kad no iesaistītajām personām mēs dzirdējām, ka viss ir kārtībā... pēc katras sēdes tika organizētas jau darba grupas sēdes, kurās eksperti diskutēja ar mērķi risināt problēmas, un uz šo brīdi pamatproblēmas ir atrisinātas, bet, manuprāt, likumu vēl var pilnveidot. Var būt arī labāki risinājumi, un tas nozīmē, ka, iespējams, pēc kāda laika mums būs jāatgriežas pie likumprojekta. Bet priecē tas, ka... es vēlreiz varu atkārtot, ka šodien, balsojot arī par visu likumprojektu, mēs varēsim to darīt droši, jo likumprojekts vairs neapdraud tās intereses, par kurām mēs runājam.

Bet, runājot par 80.pantu, jāteic, ka patlaban mūsu Krimināllikumā ir paredzēta atbildība par darbībām, kas vērstas uz valsts varas gāšanu, teritoriālās vienotības graušanu. Tāda norma ir vajadzīga.

Uz pirmo lasījumu bija iesniegts priekšlikums - normu modificēt un no trim pantiem veidot vienu, paredzot atbildību par attiecīgām darbībām. Taču tika konstatēta problēma: ja mēs paredzam atbildību par darbībām, kas vērstas pret valsts iekārtu, tad faktiski sanāk, ka pie atbildības jāsauc arī cilvēki, kuri, piemēram, uzskata, ka prezidentāla republika ir labāka nekā parlamentāra, vai kuri, teiksim, ierosina, ka Latvijai vajag veidot federāciju, nevis saglabāt unitāru valsti.

Lūk, tā ir problēma.

Un tā problēma ir jārisina. Un, domājot par to, kā to var risināt, es iesniedzu priekšlikumu. Mana priekšlikuma būtība ir ļoti vienkārša: ja kāds cilvēks veic darbību, kas vērsta pret Latvijas neatkarību, suverenitāti un teritoriālo vienotību, viņam par to ir jāatbild. Manuprāt, likumam jābūt skaidram. Šis priekšlikums netika atbalstīts. Tika atbalstīts cits priekšlikums, par kuru faktiski jau Āboltiņas kundze nedaudz pastāstīja.

Šis priekšlikums, par kuru mēs noteikti vēl balsosim, nav pēc savas būtības un idejas sliktāks, bet mani tomēr mulsina formulējums 4.priekšlikumā: darbība, kas vērsta pret Latvijas neatkarību Satversmē neparedzētā veidā... Jā, tiešām, kad mēs sākām kritizēt šo normu, parādījās tā vēstule, kas skaidro... Veids nav tikai veids. Veids nozīmē arī saturu.

Tā skaidrojot, mēs tiešām problēmu atrisināsim, bet vai nebūtu labāk un skaidrāk - likumā rakstīt, ka neatkarība ir aizsargājama un ikviens, kurš kaut ko dara pret neatkarību, ir saucams pie krimināltatbildības?

Faktiski tagad mēs esam apbruņoti ar šo vēstuli, ko mums nolasīja. Ir ekspertu atzinumi, un es nešaubos, ka, tiesu praksē diskutējot, problēmu atrisinās, arī akceptējot 4.priekšlikumu. Bet, manuprāt, mans priekšlikums ir vienkāršāks un saprotamāks.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vai uzturat spēkā lūgumu balsot par priekšlikumu?

A.Judins. Nu kāpēc nenobalsot? Protams!

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 1. - deputāta Judina iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 4, pret - 67, atturas - 9. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 2.priekšlikums ir deputātes Jūlijas Stepaņenko priekšlikums, kurš arī komisijā nav guvis atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 2. - deputātes Stepaņenko iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 2, pret - 56, atturas - 24. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 3. - deputāta Kārļa Seržanta priekšlikums, kurš arī nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Kārlim Seržantam.

K.Seržants (ZZS).

Jā, labrīt, kolēģi! Es pavisam īsi. Divi iepriekšējie runātāji jau izskaidroja, ka sākotnējā šā likumprojekta formā pastāvēja iespēja, ka var notikt vēršanās pret cilvēkiem, kas mēģina referenduma ceļā kaut ko mainīt šajā valstī, un tāda iespēja man likās nepieņemama. Bet, ņemot vērā to, ka šā likumprojekta gatavošanas gaitā tika iesniegti attiecīgi iekšlietu ministra Riharda Kozlovska priekšlikumi, kas šo pretrunu novērsa, es aicinu balsot par šiem priekšlikumiem - par ceturto un septīto -, bet savu priekšlikumu es atsaucu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Priekšlikums tātad ir atsaukts.

S.Āboltiņa. 4.priekšlikumu ir iesniedzis iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis, un tas ir izdiskutēts Tieslietu ministrijas darba grupā ar visiem ekspertiem, kā arī tika ņemts par pamatu, diskutējot par šo pantu. Tātad jau manis iepriekš minētais saistībā ar Latvijas Republikas Satversmē neparedzētu veidu... Te precīzāk izteikts tas, ko Seržanta kungs ir minējis savā priekšlikumā par pretlikumīgu veidu, precīzi nosakot, ka Satversmē noteiktais veids var būt par pamatu kaut kādām izmaiņām.

Pēc garām diskusijām Juridiskā komisija šo priekšlikumu atbalstīja.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 4. - iekšlietu ministra Kozlovska iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 61, pret - 18, atturas - 5. Priekšlikums ir atbalstīts.

S.Āboltiņa. 5.priekšlikumu ir iesniegusi frakcija SASKAŅA, un komisija šo priekšlikumu nav atbalstījusi.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V.Agešins (SASKAŅA).

Labrīt, godātie kolēģi! Grūti noliegt, ka likumprojekta sākotnējā redakcija zināmā mērā ir uzlabota. Tomēr vēlos pateikt, ka pašlaik Krimināllikuma 10.nodaļā paredzētais regulējums precīzi nosaka noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes, tas ir, par kādām konkrētām darbībām personu var saukt pie kriminālatbildības. Savukārt šajā likumprojektā ietvertais normas regulējums tomēr ir ļoti vispārināts un nenoteikts, un pašam piemērotājam ir plašas iespējas to interpretēt.

Es paskaidrošu mūsu priekšlikuma būtību.

Redzat, projektam pievienotajā anotācijā ietvertais skaidrojums, kā arī ilgstošās diskusijas Saeimas Juridiskajā komisijā galvenokārt par darba grupas piedāvājumiem, nevis par deputātu priekšlikumiem - tas viss nerada pārliecību, ka attiecīgā panta dispozīcija būs saprotama personai, no kuras tiek pieprasīta rīcība atturēties no likumā aizliegtas darbības. Jāatzīst, ka spēkā esošajos Krimināllikuma sevišķās daļas pantos ir daudz precīzāks normas dispozīcijā ietvertais regulējums par

noziedzīgiem nodarījumiem, un cilvēkiem, manuprāt, pašlaik ir skaidrs, par kādām darbībām var saukt pie krimināatbildības.

Savukārt 80.panta pirmajā daļā par kriminālsodāmu atzīstama jebkāda darbība, un tas pieļauj plašu interpretāciju. Un, lai precizētu šo konkrēto normu un izslēgtu nepamatotu normas piemērošanu, nepieciešams paredzēt, ka krimināatbildība iestājas tikai par tīšām darbībām. Par tīšām darbībām! Tātad, mūsuprāt, svarīgi, lai pantā būtu minēts nodoms un tīša darbība.

Lūdzu balsot par 5.priekšlikumu! Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A.Judins (VIENOTĪBA).

Ir jāatzīst, ka attiecīgā priekšlikuma atbalstīšana nekādā gadījumā nesabojātu konkrēto normu, bet tomēr, skatoties no krimināltiesību viedokļa... Ja mēs rakstām "darbība vērsta", mēs jau prezumējam, ka tā darbība ir tīša. Tā nevar būt nejauši veikta, bet ir vērsta uz kaut kāda mērķa sasniegšanu. Mums ir vairāki panti, kur mēs izmantojam tādu konstrukciju, un mēs nelietojam vārdu "tīši", bet runa ir par pašu noziegumu. Nepārprotami - tas var tikt izdarīts tikai ar nodomu.

Līdz ar to šis priekšlikums nevar tikt atbalstīts juridiski. Nav jāraksta šis vārds likumā.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 5. - frakcijas SASKAŅA iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 19, pret - 59, atturas - 6. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 6. - deputātes Ingas Bites iesniegtais priekšlikums. Arī tas komisijā nav guvis atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

S.Āboltiņa. 7. - iekšlietu ministra Riharda Kozlovska priekšlikums, kurš precizē šī panta otro daļu. Ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 7. - iekšlietu ministra Kozlovska iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 56, pret - 1, atturas - 22. Priekšlikums ir atbalstīts.

S.Āboltiņa. Turpmākie priekšlikumi - no 8. līdz 11.priekšlikumam - attieksies uz 80.[1] pantu: apvienošanās organizācijā ar mērķi gāzt Latvijas Republikas valsts varu...

Pirmais pie šī panta ir 8. - deputāta Judina priekšlikums, kurš nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A.Judins (VIENOTĪBA).

Kolēģi! Ar savu priekšlikumu es neierosināju pilnīgi atteikties no attiecīgās normas. Man bija doma, ka attiecīgā norma var tikt iekļauta iepriekšējā - 80.pantā. Ņemot vērā to, ka ir atbalstīts ministra Kozlovska priekšlikums, kas tomēr neietver attiecīgo regulējumu, es savu priekšlikumu atsaucu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Tātad priekšlikums ir atsaukts.

S.Āboltiņa. 9. ir deputātes Jūlijas Stepaņenko iesniegtais priekšlikums, kurš komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 9. - deputātes Stepaņenko iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 1, pret - 60, atturas - 23. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 10. ir iekšlietu ministra Riharda Kozlovska priekšlikums, kurš precizē, ka šo pantu piemērot var tikai tad, ja šī darbība tiek veikta Latvijas Republikas Satversmē neparedzētā veidā. Komisija šo priekšlikumu atbalstīja.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 10. - iekšlietu ministra Kozlovska iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 59, pret - 19, atturas - 5. Priekšlikums ir atbalstīts.

S.Āboltiņa. 11. ir deputātes Ingas Bites priekšlikums, kurš komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

S.Āboltiņa. Turpmākie priekšlikumi ir par 81.pantu "Aicinājums vardarbīgi gāzt Latvijas Republikas valsts varu un vardarbīgi grozīt valsts iekārtu".

Pie šī panta pirmais priekšlikums ar numuru 12 ir deputāta Andreja Judina priekšlikums, kurš komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A.Judins (VIENOTĪBA).

Kolēģi! Šajā gadījumā jautājums ir tāds pats kā 80.pantā: vai mēs uzskatām, ka jāsauc pie atbildības par publisku aicinājumu, ja tas vērsts pret Latvijas neatkarību, vai jāsauc tikai tad, ja tas ir veikts Satversmē neparedzētā veidā.

Es kolēģiem stāstīju, informēju, es sūtīju kolēģiem vēstules un skaidroju arī Juridiskās komisijas sēdē, ka sakarā ar šo jautājumu iespējamas diskusijas. Un, proti, cilvēki, kuri veiks attiecīgas darbības, nestāstīs par pantiem, kas bija minēti iepriekš, kurus Āboltiņas kundze nosauca, bet viņi runās par Satversmes 8.nodaļu un stāstīs, ka, izplatot attiecīgu informāciju, veicot attiecīgas darbības, viņi realizē savu vārda brīvību, izmanto tiesības piedalīties demonstrācijās, mītiņos un tā tālāk.

Šajā ziņā ļoti svarīgi ir ievērot atzinumu, kas bija nolasīts, - ka turpmāk neparedzētais veids ietvers arī saturu. Un, ja mēs tā uzskatām, tad arī gadījumos, kad cilvēks izmantos vārda brīvību, būs pamats runāt par to, ka vārda brīvība nav absolūta un līdz ar to atbildība ir iespējama.

Tātad principā kur ir atšķirība starp manu pieeju un pieeju, ko jūs redzēsiet nākamajos priekšlikumos? Mans piedāvājums bija vienkāršs: ja ir attiecīga darbība, tad ir atbildība. Nu redzu, ka vairākums tomēr atbalsta nedaudz komplicētāku pieeju, norādot, ka Satversmē neparedzētos gadījumos būs atbildība. Līdz ar to pirms katras piemērošanas būs jādiskutē, vai cilvēks, kas veicis attiecīgās darbības, ir rīkojies Satversmē paredzētā veidā vai nav, vai viņa tiesības ir plaši vai tomēr nav tik plaši interpretējamas.

Es neaicinu balsot "par" savu priekšlikumu, bet, ņemot vērā to, ka mēs jau atbalstījām 4.priekšlikumu, es jūs informēju par iespējamu problēmu. Tomēr es ļoti ceru, ka praktiķi tiks galā un attiecīgā norma būs efektīva.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Tātad deputāts Judins neuztur balsojumu par šo priekšlikumu.

S.Āboltiņa. 13. ir deputātes Jūlijas Stepaņenko priekšlikums, kurš komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātei Jūlijai Stepaņenko.

J.Stepaņenko (SASKAŅA).

Cienītā Saeimas priekšsēdētājas kundze! Godātie kolēģi! Lai izklāstītu motivāciju par to, kāpēc esmu iesniegusi priekšlikumus šim likumprojektam, es lūgšu man laiku pagarināt, saliekot kopā divas uzstāšanās reizes.

Sēdes vadītāja. Vai deputātiem nav iebildumu par debašu laika pagarināšanu līdz septiņām minūtēm? Iebildumu nav. Lūdzu!

J.Stepaņenko. Paldies.

Pirmām kārtām es vēlos izteikt savu neizpratni par plašo kritiku, kas tagad tiek veltīta spēkā esošajām normām. Mana loģika nekādā ziņā nav pretvalstiska vai... Un ir bezjēdzīgi mēģināt mani, tāpat kā jebkuru šo grozījumu pretinieku, vainot ļaunos nodomos pret valsti, jo es protu ne tikai baidīties, bet arī lasīt.

Ir ļoti bēdīgi, ka pēdējā laikā kļuvusi populāra prakse stigmatizēt deputātus pēc viņu balsojuma. Kāpēc mēs vairs neuzticamies tam, kas bija radīts, lai nostiprinātu tikko atdzimušu, leģitīmu valsts varu? Jo šis likums, par kuru mēs runājam, bija radies pēc barikāžu laika - Latvijai pašā trauksmainākajā laikā.

Jūs nekur anotācijā neizlasīsiet reālu situāciju, kuru ir paredzēts risināt ar jaunajiem pantiem. Tāpat jūs neredzēsiet pamatojumu steidzamībai.

Ja mēs pieļaujam, ka ikkatrs likums nes sabiedrībai kādu labumu, tad domāju, ka šis būs izņēmums. Es nedomāju, ka ar savas varas stiprināšanu valstī jūs, godātie kolēģi, būsiet parūpējušies par iedzīvotājiem.

Likuma 81.pants jaunajā redakcijā noteiks, ka par aicinājumu vērsties pret Latvijas Republiku (piemēram, pret Latvijas Republikas valsts varu) Satversmē neparedzētā veidā draud cietumsods līdz pieciem gadiem. Pēc dažām dienām likums stāsies spēkā, un cilvēkiem, runājot par valsts, par Latvijas politikā notiekošo, ļoti būs jāpiedomā līdzi, jo to personu loks, kuras varēs noteikt par aizdomās turamām (par notiesāšanu gan man nav tik liela pārliecība), būs krietni vien plašāks, nekā līdz šim tas bija paredzēts. Pietiek jau ar uzsāktu kriminālllietu par noziegumiem pret valsti, lai pārvilktu treknu svītru pār jebkuras personas dzīvi.

Es nezinu, vai tas, kas notiek mūsu valstī patlaban ar finanšu struktūrām, un tas, cik strauji tiek burtiski dzīti cauri šie steidzamie grozījumi, ir saistīts ar kādas grupas ietekmi politikā, bet viens ir skaidrs - pastāv liela vēlme nostiprināt savu varu un nodrošināties, lai nekādā veidā tā netiktu apšaubīta.

Runājot par drošību, jāteic, ka pavisam nesen piedalījos diskusijā, uz kuru bija aicināts arī Valsts prezidents. Diskusijas laikā skanēja daudz vērā ņemamu apgalvojumu, piemēram, tas, ka Latvijas sabiedrība baidās pat no zemestrīces, kas Latvijā ir retums. Bailes ir mūsu ikdienas dzīves sastāvdaļa. Bet drošības sajūtu, kas pretstatīta bailēm, mums rada apvienošanās sabiedrībā un uzticēšanās augstākai varai.

Vara parūpēsies par to, lai sabiedrība valsts teritorijā justos droši, lai nerodas dažādi elementi, kas destabilizē situāciju valstī. Izlasot desmito nodaļu vecajā redakcijā, kopējais vēstījums ir tāds: "Visus, kas centīsies izjaukt mieru tavā dzīvē un pārliecību pār rītdienu, lai tu, pilsoni, netraucēti varētu turpināt to, ko plānoji savā dzīvē, sauksim pie atbildības."

Tagad ar jaunajiem grozījumiem ir izlasāms pilnīgi cits vēstījums: "Bīsties, jo arī tavas darbības var izrādīties noziedzīgas."

Tajā diskusijā, kura notika pie Valsts prezidenta, bija vēl viens vērtīgs atzinums: trūkst komunikācijas starp valsti un cilvēku.

Valsts par maz vēršas pie saviem iedzīvotājiem. Manuprāt, pats svarīgākais dialogs valstij ar indivīdu notiek tieši likumdošanā. Kad mums būs pieņemts šis likums, mēs varēsim droši apgalvot, ka valsts ir izrādījusi agresiju pret cilvēkiem. Šāds likums ir drīzāk draudēšana, jo tas var ietekmēt gandrīz katru no mums.

Un pēdējā atziņa no šīs diskusijas ir šāda: drošība ir ne tikai bruņojums, likums vai mutes aizvēršana. Drošība ir veselība, miers un labklājība.

Mēs nevaram vairot valsts drošību ar vienu represīvu likumu, ja ar citiem likumiem destabilizējam sabiedrības drošību citās jomās, jo tajā brīdī, kad valsts būs jāaizsargā ar ieročiem rokās, uz ko mēs pēdējā laikā tiekam rūpīgi gatavoti, nebūs, kas to dara, jo daļa jau sēdēs cietumā, daļai banka vai valsts būs attiesājusi īpašumu un tā dzīvos zem tilta, bet daļa stāvēs rindā pie ārsta.

Tāpēc, kolēģi, lūdzu, beidziet spekulēt ar drošību, kas mūsu iedzīvotājiem nav tikai tukša skaņa!

Vēlreiz par grozījumiem. Komisijā es piedāvāju ar nelieliem precizējumiem atgriezties pie vecās redakcijas, saglabājot vardarbības nosacījumu tieši tādēļ, lai pasargātu tos, kuru darbības līdz šim nav bijušas kriminalizētas, bet kuru nodoms nav vērsts pret sabiedrības drošību. Kāpēc tā? Viens no iemesliem: likumprojekta iesniedzējiem acīmredzot šī situācija šķiet bīstamāka nekā terorisms. Jo, ja persona internetā izplatīs aicinājumu atlaist Saeimu, nevis sāks vākt parakstus, kā tas ir paredzēts likumā, Drošības policija viņu sagaidīs kāpņu telpā, bet, ja persona internetā aicinās veikt teroraktus, tad saskaņā ar pašreiz spēkā esošo regulējumu, pirms saukt personu pie atbildības, Drošības policijai būs jāpārbauda, vai tās ir tikai tukšas runas vai arī personai ir šādas iespējas.

Šajā situācijā acīm redzami Drošības policija negaidīs pie durvīm, bet gan sākumā pārbaudīs visu.

Aicinu jūs atbalstīt manis piedāvāto redakciju.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai ziņotāja vēlas pirms balsojuma skaidrot komisijas viedokli?

S.Āboltiņa. Jā.

Komisijas vārdā, protams, paldies. Ļoti tēlaini.

Ne tikai par šo pantu, atbildēšu varbūt arī Kaimiņa kungam, kurš nesagaidīja atbildi uz to jautājumu, kāpēc šis likumprojekts ir steidzams.

Vai tas ir pieņemts sasteigti un nelaikā?

Šis likumprojekts bija vajadzīgs jau aizvakar! Un arī man vairāki žurnālisti ir jautājuši: kāpēc tad tik ilgi strādāja? Tāpēc arī strādāja tik ilgi drošības iestādes kopā ar ekspertiem, lai novērstu to, ka tas varētu tikt piemērots ļaunprātīgi. Un par steidzamību mēģināja runāt katrā no šīm sēdēm. Komisijā divreiz tika pieprasīti balsojumi, mēģinot atcelt steidzamību šim likumprojektam, un katrreiz šāds balsojums tika noraidīts.

Tā ka, manuprāt, šis likumprojekts... Kā es jau minēju, bija piecas sēdes, kurās mēs katru no šiem priekšlikumiem analizējām.

Bet nu pēc tās ļoti tēlainās pasakas, kuru mums stāstīja Jūlija Stepaņenko, es tomēr nolasīšu jums pilnīgi precīzi, kas ir drošība, no attiecīgajiem likumiem, no ekspertu vēstulēm, lai nu te nebūtu tikai... Jā, es arī biju šajā pētījumā, kur cilvēki baidās no zemestrīces... Viņi baidās arī no kaimiņvalsts. Stepaņenko kundze, visvairāk viņi baidās no tā, ka viņi nespēs samaksāt par savu ārstēšanos. Bet tas nav šī likuma subjekts, par ko mēs šobrīd runājam. Šajā likumprojektā un šajā sadaļā mēs šobrīd skatām, kādā veidā tiesībsargājošajām iestādēm dot reālu instrumentu, ja tiek veikts noziegums pret valsti.

Tātad jautājums par drošību. Drošība ir noteiktu stāvokli raksturojoša pazīme. Nacionālās drošības likuma 1.panta pirmajā daļā teikts: "Nacionālā drošība ir valsts un sabiedrības īstenotu vienotu, mērķtiecīgu pasākumu rezultātā sasniegts stāvoklis, kurā ir garantēta valsts neatkarība, tās konstitucionālā iekārta un teritoriālā integritāte, sabiedrības brīvas attīstības perspektīva, labklājība un stabilitāte."

Ja sabiedriskā drošība ir stāvoklis, kurā garantēta normāla sabiedrības funkcionēšana, tad valsts drošība ir raksturojama kā stāvoklis, kurā garantēta valsts pastāvēšana un normāla funkcionēšana. Tādējādi vēršanās pret valsts drošību ietver ne tikai vēršanos pret noteiktām pamatvērtībām, tas ir, suverenitāti, neatkarību, teritoriālo vienotību, likumīgo varu, valsts iekārtu, bet arī vēršanos pret tiem, kuru pienākumos ietilpst šo stāvokli saglabāt, kā arī vēršanos uz to, lai samazinātu tautas un valsts spējas aizsargāt noteiktās pamatvērtības. Kā piemēru varu minēt situāciju, kad tiek veiktas darbības, lai ietekmētu bruņoto spēku spējas aizsargāt valsti, īstenojot provokācijas vai ideoloģiskas ietekmēšanas kampaņas. Tas var izpausties arī kā personu vervēšana, lai noteiktā brīdī tās pildītu nevis savu pilsonisko pienākumu - sargāt valsts drošību, bet pretēji - veiktu citas darbības ienaidnieka labā.

Valsts drošības jēdziens ir minēts vairākos normatīvajos aktos, piemēram, Nacionālās drošības likumā. Jāuzsver, ka valsts drošības jēdziens ir ietverts arī Valsts drošības iestāžu likumā, skaidri aptverot divas jomas - valsts iekšējo un ārējo drošību. Valsts drošības iestādes ir vienīgās iestādes Latvijā, kas ir tiesīgas īstenot izlūkošanas un pretizlūkošanas darbības. Valsts drošības iestāžu likuma 3.panta otrajā daļā izlūkošana raksturota kā īpaši pilnvarotu valsts iestāžu darbība, kuras nolūks ir iegūt informāciju par ārvalstu valdību, to institūciju, organizāciju vai atsevišķu personu nodomiem un darbību, kas vērsta vai var tikt vērsta pret Latvijas Republiku un tās vitāli svarīgajām institūcijām.

Savukārt saskaņā ar minētā likuma 3.panta trešo daļu pretizlūkošana raksturota kā īpaši pilnvarotu valsts iestāžu darbība, kuras nolūks ir nodrošināt valsts konstitucionālās iekārtas, valstiskās neatkarības, valsts ekonomiskā, zinātniskā, tehniskā un militārā potenciāla, valsts noslēpumu un vitāli svarīgu valsts interešu un drošības aizsardzību pret spiegošanu, diversijām, kaitniecību, terora aktiem un cita veida apdraudējumiem, kā arī veikt īpašus pasākumus šo apdraudējumu novēršanai, izbeigšanai vai to izraisīto seku likvidēšanai.

Minētā ekskluzīvi valsts drošības iestādēm raksturīgo funkciju definīcija papildina valsts drošības jēdziena tvērumu.

Par drošību minēts arī vairākos politikas plānošanas dokumentos, bet es domāju, ka ar manis citēto ir pilnīgi pietiekami, lai saprastu, kas ir valsts drošība, kāpēc ir nepieciešami šie likuma panti un šāds to tvērums konkrētajā likumprojektā. Tā ka komisijas vārdā... mēs izanalizējām arī Jūlijas Stepaņenko priekšlikumu, bet uzskatījām, ka tas neatbilst mūsdienu prasībām, un atbalstījām Tieslietu ministrijas darba grupas izstrādāto priekšlikumu.

Tātad komisija šo priekšlikumu neatbalstīja.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 13. - deputātes Stepaņenko iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 18, pret - 56, atturas - 7. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 14. ir iekšlietu ministra Riharda Kozlovska iesniegtais priekšlikums, kurš komisijā tika atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Gunāram Kūtrim.

G.Kūtris (NSL).

Labdien, cienījamie kolēģi! Es saprotu, ka Saeimai ir jāpieņem kvalitatīvi likumi. Un, ja, pieņemot likumprojektu pēdējā lasījumā, pat koalīcijas deputāti atzīst, ka tas nav kvalitatīvs, tad rodas jautājums - kāds ir likuma pieņemšanas mērķis?

Es šobrīd runāšu par 14.priekšlikumu, kas komisijā ir atbalstīts, bet pēc būtības šajā priekšlikumā ir iestrādātas tās pašas normas, kas iepriekšējos pantos, kurus kopumā jūs jau atbalstījāt. Manuprāt, šo normu izpratne un piemērošana praksē var būt ļoti dažāda. Ja jūs uzmanīgi lasāt šo pantu, kurš paredz atbildību par vēršanos pret noteiktām Latvijas Republikas vērtībām Latvijas Republikas Satversmē neparedzētā kārtībā, tad pievērsiet uzmanību kādam konkrētam gadījumam! Cilvēks paziņo, ka viņš vēlas organizēt, piemēram, pie Raiņa pieminekļa mītiņu, kurā runās, diskutēs par Latvijas valsts tālāko attīstību, par uzplauksmi un demokrātijas pilnveidošanu. Tātad notiks Satversmē paredzētā veidā organizēts pasākums, kur cilvēki, ievērojot Satversmē paredzētās tiesības brīvi paust savu viedokli un pasaules skatījumu, uzstāsies ar runām.

Iedomāsimies: ja vienā dienā šādā mītiņā cilvēks runā par to, ka Latvijas valsts turpina darboties šādā stāvoklī un nevēlas pievienoties Zviedrijai vai Krievijai - izvēlieties, kuru vārdu gribat... *(Dep. R.Ražuks: "Igaunijai!")*... vai Igaunijai, vai mēs uzskatīsim, ka tas ir valsts noziegums vai ne? Es domāju, ka ne, jo Satversmē paredzētā veidā cilvēks ir aicinājis runāt. Ja jūs teiksiet, ka šādā situācijā tā nedrīkstētu runāt, tad ir jāsāk kriminālprocess, un Drošības policija, piemērojot konkrēto pantu par to, ka internetā aicina pievienoties kaut kam, saskata, ka tur ir noziegums.

Tagad iedomāsimies, ka nākamajā dienā notiek līdzīgs mītiņš, kurā cilvēki, uzstājoties debatēs, saka: "Ziniet, mēs esam par unitāru Eiropas Savienību kā vienotu valsti... varbūt federālu, bet vienotu valsti, atsakoties no Latvijas suverenitātes, jo federāla valsts... suverēna valsts zūd." Sakiet, lūdzu, - vai šajā, otrajā, gadījumā arī jābūt kriminālprocesam? *(Starpsauciens: "Jā!")* Vai tas nozīmē, ka drošības dienesti procesu uzsāks pēc sava subjektīvā redzējuma vai pēc politiskā pasūtījuma?

Cienījamie kolēģi! Ja likuma norma ir tik neprecīza, varbūt Juridiskajai komisijai tomēr vajadzēja uzklausīt manā vēstulē norādīto un palūgt Venēcijas komisijas ekspertu vērtējumu, vai tik neprecīzi panti var būt Krimināllikumā.

Tāpēc ir ļoti grūti balsot "par" pantiem. Bet, paldies Dievam, Krimināllikumā panti par valsts noziegumu vēl aizvien ir, tie nav izsvītroti. Un, ja strādā un spiegus ķer, tad var noķert arī šobrīd. Bet, ja ir šādas tik neskaidras redakcijas, tad, es domāju, drīzāk ir jāatturas, nevis jāatbalsta. Aicināsim tos ekspertus, kas vēl vērtēs pēdējo pantu, un tad varbūt arī pārējos var pārvērtēt. Kāpēc jāpieņem nekvalitatīvs likums un pēc tam atkal jāpārvērtē?

Paldies.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai ziņotāja komisijas vārdā ko piebildīs?

S.Āboltiņa. Jā.

Šis arguments skanēja Juridiskajā komisijā atkal un atkal: "Kur mēs steidzamies un kāpēc mums to vajag, un kāpēc tad vecās normas nevar strādāt?" Un tad diskusijās ne par šo pantu, bet par vienu citu, daudz vairāk apstrīdētu pantu, līdz kuram mēs nonāksim, viens no klātesošajiem, Latvijas Juristu biedrības vadītājs Aivars Borovkovs, teica: "Beidziet taču izlikties! Par tām normām un redakcijām visiem ir skaidrs, to apstiprina gan Drošības policija, gan prokuratūra, gan tiesneši; viņiem ir pilnīgi skaidrs, kādā veidā šīs normas piemērot. No kā jūs tagad pēkšņi baidāties? Jūs paužat neuzticību tiesībsargājošajām iestādēm!" Un arī man pietiekami daudzi cilvēki ir nākuši klāt un runājuši par savu negatīvo pieredzi saistībā ar tiesībsargājošajām iestādēm.

Tas, uz ko aicina Kūtra kungs, un tas, par ko mēs diskutējām daudzajās Juridiskās komisijas sēdēs, - vai var radīt ideālu redakciju, kurā negodprātīgs drošības iestāžu darbinieks vai negodprātīgs tiesnesis neatradīs interpretāciju, kā to ļaunprātīgi piemērot. Visticamāk - nē. Visticamāk, ideālas normas mēs nespējam radīt. Bet tas, ko mēs spējam darīt šobrīd, ir iedot pietiekami mūsdienīgu instrumentu tiem cilvēkiem, kam par mūsu drošību ir jārūpējas. Un par katru tādu konkrētu gadījumu, kurā tiek aizskartas cilvēktiesības, kurā tiek apšaubītas cilvēka tiesības realizēt viņa Satversmē noteiktās tiesības vai tiesības, kas viņam ir garantētas Eiropas Padomes Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, pastāv iespēja, kā konkrēti šādus mehānismus un šādas lietas apstrīdēt.

Es jums nolasīšu pēc tam konkrētu gadījumu attiecībā uz tā saucamo žurnālistu pantu par to, kā šāda lieta ir lemta un kāda ir bijusi analīze.

Bet attiecībā uz 14. - iekšlietu ministra priekšlikumu... Komisija šo priekšlikumu atbalstīja, un komisijas vārdā es lūdzu deputātus to atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 14. - iekšlietu ministra Kozlovska iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 58, pret - 20, atturas - 5. Priekšlikums ir atbalstīts.

S.Āboltiņa. 15. ir deputātes Ingas Bites iesniegtais priekšlikums, kurš nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

S.Āboltiņa. Nākamie priekšlikumi - no 16. līdz 18. - ir par 81.[1] pantu "Palīdzība ārvalstij pret Latvijas Republikas drošības interesēm vērstā darbībā".

Tātad pirmais priekšlikums pie šī panta ir 16. - frakcijas SASKAŅA iesniegtais priekšlikums, kurš komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V.Agešins (SASKAŅA).

Godātie kolēģi! Mēs uzskatām, ka 81.[1] panta piedāvātā redakcija faktiski nav uzlabojama, jo ietver ļoti plaši traktējamas normas. 81.[1] pants paredz atbildību par palīdzības sniegšanu ārvalstij, personai, iespējams, pat neapzinoties, ka ārvalsts vai ārvalsts organizācijas īsteno kādu kaitīgu darbību, kura ir vienkārši prezumēta pret Latvijas Republikas drošības interesēm.

Mums rodas iespaids, ka, pēc autoru domām, pat nav nepieciešams konstatēt nozieguma subjektīvo pusi - pietiek tikai ar darbības fakta konstatāciju.

Jāatzīmē, ka pats termins "palīdzības sniegšana", ja nav sniegts tā satura tvērums, ir ļoti plaši interpretējams un var radīt subjektīvu piemērošanas rezultātu. Tāpēc aicinu balsot "par" frakcijas SASKAŅA priekšlikumu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai ziņotāja ko piebildīs komisijas vārdā?

S.Āboltiņa. Jā, es piebildīšu. SASKAŅAS pārstāvim nav taisnība, jo, arī komisijā diskutējot... sākotnējā redakcijā varbūt tas nebija norādīts, un, lai arī no panta konstrukcijas un visas būtības izriet, ka šis noziegums nevar tikt izdarīts nejauši, precizētā redakcija, kuru Juridiskajā komisijā piedāvāja Tieslietu ministrijas darba grupa, precizē nolūku un šobrīd skan tā: "Par darbību nolūkā palīdzēt ārvalstij vai ārvalsts organizācijai vērsties pret Latvijas Republikas valstisko neatkarību, suverenitāti, teritoriālo vienotību, valsts varu, valsts iekāru vai valsts drošību". Tātad pantā šobrīd ir ietverts gan nolūks, gan arī precizēts, kādā veidā un pret ko šī palīdzība varētu būt vērsta.

Līdz ar to nav pamata atbalstīt 16. - frakcijas SASKAŅA priekšlikumu, kurā ir lūgts šo pantu izslēgt pavisam.

Komisija šo priekšlikumu neatbalstīja.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 16. - frakcijas SASKAŅA iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 19, pret - 57, atturas - 6. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 17. ir deputātes Jūlijas Stepaņenko priekšlikums, kurš arī komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātei Jūlijai Stepaņenko.

J.Stepaņenko (SASKAŅA).

Godātie kolēģi! Šoreiz pavisam īsi.

Es aicināju komisiju, manuprāt, nederīgā panta vietā nonākt pie grozījumu galvenā mērķa - Satversmes neaizskaramā kodola aizsardzības. Diemžēl mans priekšlikums netika atbalstīts. Bet, komentējot diskusijas, kuras skanēja Juridiskajā komisijā un arī šodien no tribīnes... Mēs dzirdam mutvārdu garantijas par to, ka šis likums, šis plašais tvērums netiks izmantots ļaunprātīgi.

Es tiešām nezinu, vai mēs varam pēc trim dienām, kad prezidents būs spiests izsludināt šo likumu, paļauties tikai uz mutvārdu garantijām, kuras ir skanējušas no likuma iesniedzēju, autoru un Āboltiņas kundzes mutes. Tas ir tāpat kā bankā, ņemot kredītu: nākamreiz mums laikam nevajadzēs iesniegt nekādas izziņas un slēgt nekādus līgumus; mēs vienkārši apsolīsim, ka mēs kādreiz to naudu atdosim, un mums ticēs uz vārda. Tieši tāpat mums būs jātic uz vārda visiem, kuri šodien mums sola, ka represiju nebūs.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai ziņotāja skaidros komisijas viedokli?

S.Āboltiņa. Es par savu priekšlikumu neko neteicu, Stepaņenko kundze. Taču es gribu atgādināt: es neesmu sniegusi nekādas garantijas. Mēs izskatām konkrētu likumprojektu, kuram ir konkrēti piemērotāji. Es ziņoju komisijas vārdā un pēc iespējas precīzi mēģinu izklāstīt tos argumentus, kas ir minēti komisijas daudzajās sēdēs; dažus no tiem pat citēju precīzi. Manuprāt, arī iepriekšējā uzrunā es teicu, ka šis tomēr ir jautājums par katra... gan tā cilvēka godaprātu, kurš vēršas pret valsti, gan to cilvēku godaprātu, kuri piemēros šīs normas. Garantijas vēstules jeb mutvārdu solījumus dot - šis nav tas gadījums. Bet katrā ziņā komisija deputātes Jūlijas Stepaņenko priekšlikumu neatbalstīja.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 17. - deputātes Jūlijas Stepaņenko iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 1, pret - 76, atturas - 5. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 18. - Juridiskās komisijas priekšlikums, kas izstrādāts Tieslietu ministrijas darba grupā un kas novērš tos iespējamos pārmetumus, kurus no tribīnes minēja Agešina kungs. Komisija šo priekšlikumu atbalstīja.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A.Judins (VIENOTĪBA).

Jā, strādājot arī ar šo pantu, mums nebija viegli... Jūs šeit tabulā redzat Juridiskās komisijas priekšlikumu. (Pirms tam bija arī no iekšlietu ministra priekšlikums, kas ir atsaukts.) Mēs daudz diskutējām par kvalitāti, un tas bija viens no pantiem, saistībā ar kuriem arī man bija iespēja un, es uzskatu, arī pienākums uzdot dažus nepatīkamus jautājumus, uz kuriem Drošības policijas cilvēkiem, manuprāt, nebija viegli atbildēt. Bet, kā es jau teicu pašā sākumā, strādājot ar likumprojektu, ir jādomā par kvalitāti. Es redzu, ka arī šis pants ir piemērs tam, ka mūsu iebildumi, kas izskanēja gan no pozīcijas, gan no opozīcijas, tika ņemti vērā. Un tas nav pirmais variants, par kuru mēs tagad balsosim, nedz arī otrais; tas ir trešais vai ceturtais.

Par sākotnējo redakciju. Jūs varat redzēt - pirmajā lasījumā tur bija lieli riski. Tiešām! Pirmajā lasījumā bija paredzēts noteikt atbildību par "palīdzību ārvalstij vai ārvalsts organizācijai kaitīgā darbībā"... Un es atceros savu jautājumu. Es tieši jautāju ekspertiem, vai tiešām būs tā - ja kāds cilvēks, piemēram, runās ar ārvalstu žurnālistiem, kuri, piemēram, pārstāv tādu televīziju, kas regulāri veic kaut kādas pret Latviju vērstas darbības, tad mēs sauksim pie atbildības to cilvēku, kas ar viņiem runās un kas tādējādi faktiski palīdzēs viņiem tagad veikt kaitīgas darbības, jo viņi varēs atsaukties uz viņa teikto. Vai mēs viņu sauksim pie atbildības?

Es atceros, sākotnējā reakcija bija tāda: "Nu, nē, nu taču nesauksim pie atbildības!" Jā, protams, tāda nolūka nebija, bet, lasot pantu, tāda iespēja pastāvēja. Mūsu iebildumi tika ņemti vērā, un tagad mēs redzam jau citu redakciju, kas tika izstrādāta darba grupā. Un tas ir svarīgi, ka šeit ir norādīts: "Par darbību nolūkā palīdzēt ārvalstij vai ārvalsts organizācijai vērsties pret Latvijas Republikas valstisko neatkarību, suverenitāti, teritoriālo vienotību, valsts varu, valsts iekārtu vai valsts drošību..." Proti, lai sauktu pie atbildības kādu, ir jākonstatē, ka darbība bija veikta attiecīgā nolūkā un persona ir apzinājusies, ka darbība, ko veic cita persona, ir vērsta pret Latvijas Republiku.

Līdz ar to patlaban saistībā ar šo pantu ir cita pamatproblēma, un par to es arī biju spiests runāt Juridiskajā komisijā.

Problēma ir viena: vai drošības dienesti būs spējīgi visu to pierādīt? Vai nesanāks tā, ka pants mums ir, bet pierādīt to būs ļoti grūti?

Bet uztraukumam par to, ka šajā gadījumā ir apdraudētas cilvēktiesības, nav ne mazākā pamata.

Lūdzu balsot par šo priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Kārlim Seržantam.

K.Seržants (ZZS).

Labrīt, vēlreiz!

Pievienojoties Judina kungam, es tomēr uzskatu, ka katrā atsevišķā gadījumā teksti, kurus konkrēts cilvēks izsaka, ir jāvērtē ļoti sīki un skrupulozi, jo varbūt arī tā, ka tas teksts ir it kā par kaut kādām valsts iekšējām problēmām, bet tajā pašā laikā šis teksts ir vērsts uz to, lai kāda ārvalsts, teiksim, varētu šajā sakarā vērsties pret Latviju jau kādā citā veidā.

Es vienkārši nocitēšu nelielu izvilkumu no... Ņemot vērā manu rūgto pieredzi, nenosaukšu autoru, tikai nocitēšu tekstu, par kuru savulaik pat bija ierosināta krimināllieta, bet cilvēks vispār tika

attaisnots un runā joprojām. “Saprotiet, ka Latvijas valsts ir tāds pats absolūtais ļaunums kā nacistu valsts, bet, par laimi, daudz vājāks un gļēvulīgāks. Tas, ka mūsu paaudze pieļāvusi tās izveidošanos, ir nepiedodama kļūda. Piedņestrieši šādu kļūdu nepieļāva, un tur krievu skolām nekas nedraud. Šī valsts būtu jālikvidē. Tāpēc mūsu uzdevums ir pietiekami vienkāršs. Taktiski - panākt maksimālu piekāpšanos, izmantojot ienaidnieka vājumu un gļēvumu, bet neaizmirstot, ka tas ir ienaidnieks. Stratēģiski - nodot savus uzskatus nākamajai paaudzei. Ne vienmēr štābs ar to nodarbojas apzināti, bet pietiekami sekmīgi, jo neviens taču nezina, kad pienāks brīvība.” Nu, tādu tekstu šim cilvēkam ir gana daudz, un es domāju, ka šie likuma grozījumi beidzot varbūt ļaus palūgt viņam: “Aizver muti!”

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Tātad 18.priekšlikumu abi debatētāji atbalsta. Debates slēdzu.

Vai ziņotāja vēlas arī ko...? Tātad ziņotāja neko nevēlas piebilst.

S.Āboltiņa. Komisijas vārdā aicinu atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 18. - Juridiskās komisijas iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 62, pret - 18, atturas - 5. Priekšlikums ir atbalstīts.

S.Āboltiņa. Nākamie priekšlikumi - no 19. līdz 23. - attiecas uz pantu, par kuru bija ļoti plašas debates, - uz pantu par spiegošanu. Un, tā kā es paredzu šeit debates, vēlos jūs informēt par to, kāpēc bija nepieciešams veikt izmaiņas spiegošanas regulējumā, un par dažiem aspektiem, kas ir piedāvāti jaunajā redakcijā.

Tātad spiegošana tiek veikta, gan izmantojot izlūkdienestus, gan tieši iesaistot citas valsts institūcijas vai organizācijas. Tādējādi izlūkdienests ir tikai viens no instrumentiem, ko ārvalsts var izmantot sev noderīgas informācijas iegūšanā. Ja izspiegots tiek valsts noslēpums vai neizpaužamas ziņas, nav būtiskas nozīmes, kādā ārvalsts institūcijā vai organizācijā šāda informācija nonāk. Būtiska nozīme ir tieši tam, ka informācija ārvalsts rīcībā nonāk nelikumīgā veidā, proti, neievērojot noteikto kārtību.

Klasificējot kādu informāciju kā valsts noslēpumu vai neizpaužamas ziņas, viens no mērķiem ir novērst šādas informācijas nelikumīgu nonākšanu ārvalsts rīcībā. Vienlaikus nevajag aizmirst, ka spiegošanu veic arī izlūkdienesti. Valsts drošības iestādes ir konstatējušas sistemātisku, pastāvīgu ārvalstu izlūkdienestu interesi par dažādas informācijas iegūšanu Latvijā, tajā skaitā iesaistot Latvijas iedzīvotājus šādas informācijas iegūšanā, un tas rada apdraudējumu valsts drošībai. Ārvalstu izlūkdienestu dotie uzdevumi aptver ārvalstij izlūkošanā noderīgas informācijas vākšanu, kas var palīdzēt ārvalsts interešu realizēšanā, izmantojot personu specifiskas zināšanas. Ziņas, ko uzdod vākt vai nodot ārvalsts izlūkdienests, var būt par notikumiem, procesiem, iespējām ietekmēt lēmumu pieņemšanu ārvalstij labvēlīgā virzienā. Šādu informāciju ārvalstu izlūkdienesti turpmāk izmanto Latvijai naidīgu aktivitāšu plānošanai, piemēram, lai panāktu sev labvēlīgu lēmumu pieņemšanu. Piemēram, ārvalstu izlūkdienesti uzdod vākt kompromitējošu informāciju, kas nav attiecīgi klasificēta kā neizpaužamas ziņas vai valsts noslēpums, par personām, kuras var ietekmēt valstij būtisku lēmumu pieņemšanu vai kurām ir piekļuve ar likumu aizsargātai informācijai. Šādas informācijas vākšanas mērķis ir radīt labvēlīgus apstākļus turpmākām spiegošanas aktivitātēm vai citām kaitīgām darbībām, kas var negatīvi ietekmēt Latvijas valsts drošību. Tātad šāds bija pamatojums tam, kāpēc šāds pants ir nepieciešams.

Un tagad es jūs informēšu arī par dažiem šajā pantā minētajiem terminiem un par to, kādā veidā tie ir tulkojami jeb saprotami šī likumprojekta izpratnē.

Neizpaužamas ziņas. Par neizpaužamu ziņu nodošanu kriminālatbildība paredzēta jau šobrīd - spēkā esošajā Krimināllikuma 85.pantā noteikta kriminālatbildība par spiegošanu. Neizpaužamas ziņas nav vispārpieejama informācija; normatīvajos aktos ir paredzēta īpaša izmantošanas kārtība šādām ziņām un skaidri noteikts šādu ziņu izplatīšanas aizliegums.

Kā tas ir bijis saprotams arī līdz šim, ņemot vērā panta atrašanos sadaļā "Noziegumi pret valsti", spiegošanas nozieguma priekšmets ir neizpaužamas ziņas saistībā ar valsts drošību. Tās ir tādas ziņas, kuru izpaušanu ārvalstīm Latvija vērtē kā kaitīgu valsts drošības interesēm.

Savukārt vispārīgi par neizpaužamu ziņu izpaušanu atbildība ir paredzēta Krimināllikuma 200.pantā (ja neizpaužamu ziņu izpaušana ir notikusi privātajā sektorā) un Krimināllikuma 329.pantā (ja noziedzīgs nodarījums izdarīts valsts institūciju dienestā).

Noziedzīgus nodarījumus nošķir tas, ka spiegošanas gadījumā obligāti konstatējams personas nolūks nodot neizpaužamas ziņas tieši ārvalstij vai ārvalsts organizācijai un fakts, ka neizpaužamas ziņas ir nodotas ārvalstij vai tās organizācijai. Turklāt spiegošanas gadījumā jābūt apdraudētām valsts drošības interesēm.

Ko paredz darba grupas uzlabotā Krimināllikuma versija? Darba grupa ir papildinājusi normas dispozīciju ar tiesībsarga piedāvātajiem vārdiem "nolūkā nodot", tādējādi skaidri un viennozīmīgi norādot, ka saskaņā ar Krimināllikuma 85.pantu kriminālatbildība par neizpaužamu ziņu nelikumīgu vākšanu iestātos tikai tajos gadījumos, kad tiek pierādīts personas nolūks šīs ziņas nodot ārvalstij vai ārvalsts organizācijai. Turklāt minētais precizējums skaidri norāda uz to, ka nav domāti nodarījumi, kas var tikt izdarīti aiz neuzmanības. Kriminālatbildība ir paredzēta tikai par nelikumīgu darbību - vākšanu vai nodošanu.

Tādas informācijas apmaiņu ar ārvalstīm vai ārvalstu organizācijām, kurai noteikti izmantošanas ierobežojumi, reglamentē normatīvie akti un Latvijai saistošie starptautiskie līgumi. Nepastāvot noteiktam aizliegumam apmainīties ar attiecīgu informāciju vai šādam aizliegumam pastāvot, taču ievērojot noteikto kārtību, personas darbība būs likumīga.

Savukārt attiecībā uz citām ziņām, kas nav izpaužamas ziņas, personai atbildība iestāsies tikai tajos gadījumos, kad tā šīs ziņas vāks vai nodos pēc tam, kad iepriekš būs saņēmusi konkrētu uzdevumu no ārvalsts izlūkdienesta. Tātad uzlabotā versija skaidri paredz, ka personai ir pilnībā jāapzinās, ka uzdevums nāk no ārvalsts izlūkdienesta un ka persona šīs ziņas vāc un nodod nevis pēc savas iniciatīvas, bet izpildot ārvalsts izlūkdienesta uzdevumus. Tādējādi informācijas vākšana un nodošana ārvalsts izlūkdienestam, rīkojoties tā uzdevumā, pati par sevi ir kaitīga un nepieļaujama darbība, jo persona atbalsta ārvalsts izlūkošanas aktivitātes.

Tiesības veikt izlūkošanas un pretizlūkošanas darbību Latvijā ir tikai Latvijas valsts drošības iestādēm, kam normatīvajos aktos un Latvijai saistošajos starptautiskajos līgumos ir noteiktas tiesības apmainīties ar informāciju.

Tātad tas ir pamatojums tam, kāpēc šāds pants tika radīts, un pamatojums arī tam, kas tika atbalstīts pēc tam Juridiskās komisijas kopīgi atbalstītajā versijā.

Pirmais priekšlikums pie šī "spiegošanas panta" ir 19. - deputātes Jūlijas Stepaņenko priekšlikums, kurš komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vai debatēm jums pietiks ar trim minūtēm?...

Kolēģi, ir saņemts deputātu Smiltēna, Brigmaņa, Gaida Bērziņa, Kaimiņa un Abu Meri **iesniegums** ar lūgumu turpināt 21.aprīļa sēdi bez pārtraukuma līdz likumprojekta "Grozījumi Krimināllikumā" izskatīšanai. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Tātad turpinām debates.

Vārds deputātei Jūlijai Stepaņenko.

J.Stepaņenko (SASKAŅA).

Godātie kolēģi! Esam nonākuši pie pašas grozījumu esences un arī pie paša bīstamākā panta. Diezgan savādi ir apzināties... atkal atkārtošos par terorismu - kad Eiropu satricina viens terora akts pēc otra *(Zālē ir pieaudzis troksnis. Sēdes vadītāja noklaudzina ar āmuru.)*, mūsu dienaskārtībā ir nevis cīņa pret terorismu, bet gan spiegu ķeršana. Acīmredzot, pēc drošības iestāžu novērtējuma, lielākos draudus iedzīvotājiem var radīt nevis terorists pašnāvnieks, bet gan spiegs, ja reiz grozījumi virzāmi steidzamības kārtā.

Likumprojekta anotācijā ir daudz runāts par Ukrainas scenāriju. Un tagad, pieņemot šo likumu, autori ir gandarīti - būs gandarīti! -, ka pasargājuši mūs no Krimas scenārija. Bet vai kāds ir aizdomājies, ka Krimas scenārijs pie mums vispār nav iespējams, jo mēs atšķirībā no Ukrainas esam NATO dalībvalsts? Vai tad tiešām mums ir jāuztur šīs bailes? Vai mēs neuzticamies saviem sabiedrotajiem?

Protams, joprojām raisa neizpratni tas, vai likuma nepilnības, kā vairākkārt izteicās likumprojekta autori, tiešām jau tagad traucē ķert spiegus? Grozot likumu, jūs šobrīd ietekmējat lielāko daļu Latvijas iedzīvotāju, izņemot varbūt bērnus un sirmgalvjus, kriminalizējot jebkuru ziņu vākšanu - neatkarīgi no tā, kā tās tiks izmantotas. Jūs sniedzat milzu pilnvaras drošības iestādēm ierosināt krimināllietu praktiski pret jebkuru cilvēku, kurš, piemēram, vāc pierādījumus tiesā, lai aizsargātu savu īpašumu.

Kolēģi! Jums vairākkārt rakstījuši un sūtījuši vēstules biedri no "Atvērtās pārvaldības partnerības Latvijā", kas saskata lielu bīstamību tieši šajā pretspiegošanas pantā. Un viņu bažas ir šādas: piesedzoties ar drošības draudiem valstij, tiks ieviests bīstams režīms, kas atturēs iedzīvotājus no savu tiesību aizstāvēšanas. Tā kā starp likumprojektam pievienotajām vēstulēm es neatradu šīs biedrības sūtītās vēstules, stenogrammai vēlos nocitēt dažus apsvērumus, ko biedrība min savā vēstulē:

"Piedāvātās izmaiņas Krimināllikumā paver iespēju ļaunprātīgai varas izmantošanai. Kļūst iespējamas "raganu medības", cenzūra, kā arī dažādu piedzinēju patvaļa īpašumu atņemšanā Latvijas pamatiedzīvotājiem." Piemēram, kā jau minēju, kredītiestāžu informācijas vākšana par darījumu patiesumu, Latvijas pilsoņiem aizstāvoties civillietās tiesā pret negodīgu parādu piedzinēju prasībām. Turpmāk tā būs sodāma kā spiegošana.

Šā gada februārī Saeima ir saņēmusi piecu biedrību vēstuli par apjomīgām nodokļu nemaksāšanas shēmām, kas lēšamas ap 650 miljoniem eiro, un biedrību lūgumu atvērt patieso labuma guvēju vārdus. Iespējams, ka arī pret šādiem trauksmes cēlājiem tiks lietots šis vai citi jaunie panti.

Ar grozījumiem Krimināllikumā neierobežota un nekontrolēta vara Latvijā tiek nodota šauras personu grupas rokās. Ja pieņemsim šos likuma grozījumus, mēs apkaunosim un grausim Latviju vairāk nekā nedraudzīgas ārvalsts plašsaziņas trollējums gadu desmitu garumā. Cīņa ar televīziju un dziedātājiem nav nekas, salīdzinot ar cīņu pret savas valsts iedzīvotājiem.

Aicinu jūs atbalstīt manis piedāvāto redakciju, kas paredz atbildību tikai par informācijas nodošanu (nevis vākšanu) konkrētā nolūkā - vērsties pret Latvijas valsti.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Gaidim Bērziņam.

G.Bērziņš (VL-TB/LNNK).

Cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Godātie kolēģi! Es gribētu paust īsu viedokli par Stepaņenko kundzes izteiktajiem apsvērumiem, šeit norādot uz kādiem iespējamiem konkrētiem piemēriem par ziņu vākšanu vai pierādījumu vākšanu tiesai.

Es patiešām nesaprotu, kāds sakars pierādījumu vākšanai tiesai ar neizpaužamu ziņu nelikumīgu vākšanu nolūkā tās nodot ārvalsts izlūkdienestam. Es patiešām nesapratu Stepaņenko kundzes piemēru, - kādā sakarā tas tika teikts?

Attiecībā uz šo jautājumu jeb norādi uz tā saucamās "Atvērtās pārvaldības partnerības Latvijā" droši vien daudziem deputātiem sūtītajām vēstulēm Stepaņenko kundze aizmirsa pateikt vienu būtisku lietu. Proti, katrā no šīm vēstulēm šī biedrība uzsvēra to, ka likumprojekts nav apspriests ar Valsts prezidenta pārstāvjiem, ar tiesībsargu, ar mūsu pārstāvjiem Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Kā mēs zinām, tas neatbilst patiesībai! Arī Juridiskās komisijas vārdā Āboltiņas kundze norādīja, ka katrā sēdē bija klāt attiecīgās amatpersonas vai pilnvarotās personas, kuras pauda viedokli un kuras arī atbalstīja konkrētos Juridiskās komisijas un Iekšlietu ministrijas iesniegtos priekšlikumus.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai ziņotāja komisijas vārdā ko piebildīs?

Kūtra kungs, debates jau ir slēgtas.

S.Āboltiņa. Komisijas pamatojumu izsmeļoši norādīju, pirms mēs sākām skatīt šo pantu, un Bērziņa kunga precizējums to vēlreiz apstiprina.

Vienīgais, ko vēl var piebilst: šajā sēdē tiešām bija ļoti svarīgi, lai par katru no iespējamiem grozījumiem būtu atzinums no mūsu pārstāves Eiropas Cilvēktiesību tiesā un arī no tiesībsarga.

Bet bija, protams, arī ne tikai šādas vien protesta vēstules, kas bija vērstas pret šo pantu... Bija ļoti interesanti, ka sēdes bija atklātas un šajās sēdēs, kā es jau minēju sākumā, piedalījās arī advokāti. Un šeit bija... piedalījās advokāte, kura... Nu, pieņemsim, man ar viņu varētu būt interešu konflikts, jo viņa bija advokāte pret mani prāvā "Lindermans pret Āboltiņu". Un uz jautājumu, vai viņa tiešām pārstāv Latvijas Zvērinātu advokātu padomes viedokli, viņa vairākkārt apgalvoja: "Jā." Lai gan, man jāsaka, es neesmu saņēmusi rakstisku apstiprinājumu... Pēc tam nākamajā sēdē bija tieši Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārstāvji, kuri apgalvoja, ka, visticamāk, viņai šāda pilnvarojuma nav. Un, protams, viņa arī iestājās pret šīm likuma normām.

Tātad gribu vēlreiz uzsvērt, ka Juridiskā komisija uzklausīja visus viedokļus. Un bija ļoti svarīgi, lai tie eksperti, kuri attiecīgajā situācijā varētu atbildēt par to, vai šīs normas ir atbilstīgas Satversmei vai Eiropas cilvēktiesībām, apstiprinātu to, ka šīs normas nevar radīt Latvijai kādu citu kaitējumu.

Tā ka šis priekšlikums netika komisijā atbalstīts, un komisijas vārdā lūdzu neatbalstīt to.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par 19. - deputātes Stepaņenko iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 2, pret - 59, atturas - 23. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 20. - frakcijas SASKAŅA priekšlikums. Komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V.Agešins (SASKAŅA).

Godātie kolēģi! Sākotnējā 85.panta redakcija ir sašaurināta, līdz ar to - neapšaubāmi uzlabota. Turklāt es uzskatu, ka mūsu frakcijas priekšlikums daļēji atbalstīts.

Tomēr piedāvātajā 85.panta redakcijā minēts vispārīgs formulējums par neizpaužamajām ziņām, kas ietver arī jebkādu ierobežotas pieejamības informāciju, tajā skaitā, piemēram, informāciju par personas privāto dzīvi un veselību. Tādējādi pieļaujams, ka persona var tikt saukta pie krimināLatbildības par šādas informācijas izpaušanu, piemēram, kādai Lietuvas vai Igaunijas organizācijai vai uzņēmumam. Vienīgi ar tik ekstravagantiem piemēriem varētu likt aizdomāties par normas saturu. Tāpēc mūsu priekšlikumā norma tiek precizēta, norādot, ka atbildība iestājas tikai par neizpaužamu, ar valsts drošības interesēm saistītu ziņu vākšanu nolūkā tās nodot ārvalstij vai ārvalsts organizācijai.

Es uzskatu, ka Krimināllikuma normai jābūt ļoti precīzai un skaidrai.

Aicinu atbalstīt 20.priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai ziņotāja kaut ko piebildīs?

S.Āboltiņa. Jā.

Es vēl vienu reizi atkārtošu... par neizpaužamām ziņām. Vai tās ir saistītas ar valsts drošības interesēm vai nav? Krimināllikuma 200.pants noteic atbildību par neizpaužamu ziņu izpaušanu attiecībā uz privāto sektoru, un Krimināllikuma 329.pants - ja noziedzīgs nodarījums izdarīts valsts institūciju dienestā.

Tātad šie ir panti, kuriem nav saistības ar spiegošanu un pārējo.

Līdz ar to šis papildinājums, ko ierosina SASKAŅA, juridiski nav pamatots šajā likumprojektā. Tāpēc komisija šo priekšlikumu neatbalstīja. Bija arī diskusija, vai tas ir vērtējams kā daļēji atbalstīts, uz ko Juridiskais birojs kategoriski norādīja, ka šajā situācijā tas nav uzskatāms par daļēji atbalstītu priekšlikumu.

Komisija šo priekšlikumu neatbalstīja.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par 20. - frakcijas SASKAŅA iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 19, pret - 62, atturas - 5. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 21. - arī frakcijas SASKAŅA priekšlikums. Komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 21. - frakcijas SASKAŅA iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 19, pret - 63, atturas - 5. Priekšlikums nav atbalstīts.

S.Āboltiņa. 22. - ir Juridiskās komisijas priekšlikums. Tātad, kā jau minēju, tas ir izstrādāts Tieslietu ministrijas darba grupā, precizēts un diskutēts vairākās Juridiskās komisijas sēdēs.

Juridiskā komisija savu piedāvāto redakciju ir atbalstījusi.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 22. - Juridiskās komisijas iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 62, pret - 1, atturas - 22. Priekšlikums ir atbalstīts.

S.Āboltiņa. 23. ir iekšlietu ministra Riharda Kozlovska priekšlikums, kurš arī ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S.Āboltiņa. Tagad mēs esam nonākuši līdz visstrīdīgākajai likumprojekta sadaļai un pantam par valsts noslēpuma nelikumīgu iegūšanu.

Likumprojektam daudz un dažādi vārdiņi tiek pielikti, tajā skaitā mans (es ļoti lepotos, ja man būtu tādi nopelni, kuru patiesībā tur nav), un šis pants tautā tiek saukts par žurnālistu pantu, bet patiesībā tas ir pants par valsts noslēpuma nelikumīgu iegūšanu.

Mēģināšu pamatot, kāpēc šis pants ir radīts, un kliedēt dažus mītus, kā arī atstāstīt dažus dialogus no šīs sēdes. Atvainojos jau iepriekš, ja tas varbūt būs gari.

Bet rezultātā komisija ir lēmusi pagaidām atlikt šī panta skatīšanu.

Skatot šo likumprojektu kopumā, es uzskatu par savu pienākumu informēt, kāpēc šāds pants šajā likumprojektā ir, kādi ir bijuši mērķi, kādi ir līdz šim minētie riski un līdz šim minētās ekspertu iebildes pret šiem riskiem.

Tātad par to, kāpēc šāds pants ir. Valsts noslēpums ir informācija, kuras aizsardzība valstij jānodrošina visaugstākajā līmenī, un valstij ir ekskluzīvas īpašuma tiesības uz valsts noslēpumu. Līdz ar to valsts noslēpumam ir jābūt attiecīgi aizsargātam un valstij ir jāspēj valsts noslēpumu nosargāt.

Mērķis, kāpēc šāda norma ir radusies, ir harmonizēt atbildību par nelikumīgām darbībām ar valsts noslēpumu, izceļot valsts noslēpumu kā speciālu apdraudējuma priekšmetu.

Šobrīd spēkā esošais tiesiskais regulējums komercnoslēpumam paredz daudz efektīvāku krimināltiesisko aizsardzību nekā valsts noslēpumam. Tas pēc būtības ir arī publiski minētajā piemērā par ceptajiem kartupeļiem. Šobrīd cepto kartupeļu recepte ir aizsargāta vairāk nekā informācija, kura ir valsts noslēpums.

Kas ir valsts noslēpums? Valsts noslēpums ir tāda militāra, politiska, ekonomiska, zinātniska, tehniska vai cita rakstura informācija, kura iekļauta Ministru kabineta apstiprinātajā sarakstā un kuras nozaudēšana vai nelikumīga izpaušana var nodarīt kaitējumu valsts drošībai, ekonomiskajām vai politiskajām interesēm. Likums "Par valsts noslēpumu" paredz, ka, piemērojot valsts noslēpuma statusu kādam objektam, vienmēr ir jāizdara apsvērumi par to, kādas sekas var radīt attiecīgās informācijas izpaušana vai neizpaušana. Tas ir regulēts likumā "Par valsts noslēpumu"... pretēji tam, par ko tik daudzi bažījas, - ka ikkatrs, kas grib, kaut ko tur iekļauj... Ja vienkārši negrib par kaut ko runāt, tad iekļauj, uzliek tam statusu "konfidenciāls", "ierobežotas pieejamības" vai tamlīdzīgi... vai pat "valsts noslēpums", un tātad vienkārši par to nerunā vai nesaka.

Tātad likums "Par valsts noslēpumu" skaidri nosaka, kāda informācija var tikt atzīta par valsts noslēpumu.

Lai kliedētu mītus, es nosaukšu jums arī to, kādu informāciju aizliegts noteikt par valsts noslēpumu. Tā ir informācija par stihiskām nelaimēm, dabas vai citām katastrofām, par vides, veselības aizsardzību, izglītības, kultūras stāvokli, demogrāfisko situāciju. Tā ir informācija par cilvēktiesību pārkāpumiem, par noziedzības līmeni, tās statistiku, par korupcijas gadījumiem, amatpersonu nelikumīgu rīcību.

Uzsveru vēlreiz - tas, kas tiek minēts... Tas, ko min žurnālisti, - ka tagad jau ar šo likumu mēs kā valsts noslēpumu aizsargāsim paši sevi, lai žurnālisti nevarētu rakstīt par mūsu vai amatpersonu iespējamu jeb potenciālu nelikumīgu rīcību. Likumā "Par valsts noslēpumu" ir noteikts konkrēti un precīzi, ka informāciju par amatpersonu nelikumīgu rīcību nekādā veidā nevar atzīt par valsts noslēpumu.

Informācija par ekonomisko stāvokli valstī, par budžeta izpildi, par iedzīvotāju dzīves līmeni, kā arī par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonām un darbiniekiem noteiktajām algas likmēm, privilēģijām, atvieglojumiem un garantijām, par valsts vadītāja veselību - visa šī manis nosauktā informācija - uzsveru vēlreiz! - nevar tikt atzīta par valsts noslēpumu, nevar politiķi teikt, ka tas ir valsts noslēpums, par kuru žurnālisti nedrīkstētu rakstīt un kuru viņiem nebūtu tiesību izmantot dažādā sev iespējamā veidā un informēt sabiedrību par šīm manis nosauktajām lietām. Tādējādi jebkādas pretlikumīgas darbības, kas rada kaitējumu valsts interesēm, vai informācija par valstij neizdevīgiem prettiesiskiem darījumiem nevar pēc definīcijas tikt klasificēta kā valsts noslēpums.

Ņemot vērā to, ka atbildība tiek paredzēta par īpaši aizsargājamu priekšmetu apdraudēšanu, atbildība iestājas tikai par tādas informācijas nelikumīgu iegūšanu, kura pēc satura ir uzskatāma par valsts noslēpuma objektu. Savukārt tādas informācijas nelikumīga iegūšana, kurai ar likumu ir paredzēts noteikt valsts noslēpuma statusu, nevar būt attaisnojama nekādos apstākļos.

Vēlreiz uzsvēršu, ka par valsts noslēpumu ir atzīstama arī tā informācija, kura attiecas uz NATO, Eiropas Savienību, citu ārvalstu... citu starptautisko organizāciju klasificēto informāciju, un ka valsts noslēpuma statusa mērķis ir aizsargāt valsts drošībai un aizsardzībai, kā arī sabiedrības drošībai nozīmīgu informāciju. Savukārt tādai informācijai, kura ir nozīmīga pilsoniskās sabiedrības attīstībai un par kuru pienākums informēt starptautiskās organizācijas un sabiedrību, valsts noslēpuma statuss nav piemērojams.

Es tālāk neanalizēšu, kāda bija redakcija, kuru piedāvāja Krimināllikuma darba grupa (droši vien mēs atgriezīsimies pie šī likumprojekta), bet vēlreiz tomēr informēšu jūs par divām šajā sēdē izskanējušajām bažām... par argumentiem... par to, kādā veidā tika mēģināts tos vismaz kliedēt... Bet izskatījās, ka līdz galam netika kliedētas žurnālistu bažas par to, ka varētu tikt kaut kādā veidā ierobežota viņiem vārda brīvība un viņu tiesības informēt sabiedrību par aktuāliem notikumiem.

Arī šajā diskusijā par šo pantu ļoti svarīgs bija mūsu pārstāves Eiropas Cilvēktiesību tiesā viedoklis un tiesībsarga viedoklis. Tiesībsargs ir atsūtījis Juridiskajai komisijai ļoti plašu analīzi par to, un neskaitāmas reizes tajā uzsver, cik svarīgi ir demokrātiskā valstī nodrošināt žurnālistiem vārda brīvību. Bet... neraugoties uz vārda un preses brīvības īpašo lomu demokrātiskā sabiedrībā, tā nav absolūta un tā var tikt ierobežota. Šiem ierobežojumiem ir pakļauti arī žurnālisti.

Saskaņā ar Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 19.panta trešo daļu vārda brīvību var ierobežot, lai pasargātu citu cilvēku tiesības vai reputāciju, valsts drošību un sabiedrisko kārtību, kā arī sabiedrības veselību un tikumību. Arī Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.pants kā leģitīmos mērķus vārda brīvības ierobežošanai nosaka valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, aizsargātu veselību vai tikumību, aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības, nepieļautu konfidenciālas informācijas izpaušanu vai lai nodrošinātu tiesu varu un objektivitāti. Un visos šādos spriedumos Eiropas Cilvēktiesību tiesa norāda, ka visas personas, ieskaitot žurnālistus, kas īsteno savas tiesības

uz vārda un izteiksmes brīvību, uzņemas pienākumus un atbildību tādā apjomā, kas ir atkarīgs no situācijas.

Tālāk par piemēru, - vēlreiz par piemēru, kuru komisijas sēdē minēja tiesībsargs. Tā ir lieta "Štolls *Stoll* pret Šveici". Žurnālists saskaņā ar Šveices krimināLkodeksa 293.pantu tika notiesāts ar naudas sodu par konfidenciālas informācijas atklāšanu. Jā, Elksniņa kungs sēdē pareizi norādīja: šeit ir par informācijas atklāšanu. Tātad tas ir pat daudz, es gribētu teikt, šaurāks, šis tvērums, jo par to, ka žurnālists dara savu darbu un atklāj kādu informāciju, par to viņš tiek sodīts saskaņā ar Šveices krimināLkodeksu. Mums šajā projektā šobrīd ir paredzēta atbildība par valsts noslēpuma nelikumīgu iegūšanu.

Bet tātad šī informācija saturēja fragmentus no Šveices vēstnieka ASV nosūtītās vēstules (stratēģijas dokumenta) darba grupas vadītājam, kurā viņš izteicās par ebreju organizācijām Šveicē. Runa bija par kompensāciju izmaksu ebrejiem par viņu zaudējumiem Otrā pasaules kara laikā. Vēstnieka izteicieni attiecībā uz ebreju organizācijām bija neglaimojoši, šīs vēstules publicēšana laikrakstos izraisīja skandālu.

Lai noskaidrotu, vai līdzeklis - uzliktais sods - bija nepieciešams konkrētajā gadījumā, Eiropas Cilvēktiesību tiesa vērtēja dažādus lietas aspektus: aizskartās intereses, lietas izskatīšanu un izvērtējumu nacionālajās tiesās, iesniedzēju uzvedību un uzliktā soda samērību.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa secināja: temats viennozīmīgi varēja radīt interesi sabiedrībā. Tomēr triviālais veids, kādā žurnālists to izdarīja, drīzāk radīja iespaidu par vēlmi parādīt nelabvēlīgā gaismā šo vēstnieku. Raksts atstāja paralizējošu efektu uz Šveices ārpolitiku un konkrētā diplomāta karjeru. Žurnālists neļāva lasītājiem pašiem izdarīt savus secinājumus, bet gan fokusējās tikai uz vēstnieka personību. Tendenciozā valoda radīja iespaidu par vēstnieka antisemītiskajiem izteikumiem.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa pievienojās Šveices valdības viedoklim, ka raksta mērķis bija nevis lasītāju informēšana, bet gan nevajadzīga skandāla radīšana.

Noslēgumā Eiropas Cilvēktiesību tiesa secināja, ka nav pārkāpts Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.pants. Vienlaikus Eiropas Cilvēktiesību tiesa spriedumā "Štolls *Stoll* pret Šveici" minēja, ka žurnālista notiesāšana par konfidenciālas informācijas atklāšanu var atrunāt medijus no sabiedrībai svarīgu ziņu publicēšanas, tādējādi prese vairs nevarēs spēlēt savu sargsuņa lomu. Un tas ir uzsvērts vairākkārt. Ir svarīgi, ka žurnālisti darbojas labā ticībā uz akurātas faktu bāzes un sniedz uzticamu un precīzu informāciju saskaņā ar žurnālistikas ētikas principiem. Tas vēlreiz ir jautājums par to... ja žurnālisti jūtas šī panta dēļ apdraudēti, ir iespēja katru no šiem gadījumiem izvērtēt. *(Starpsauciens: "Turpināsim rīt!")*

Un tomēr - es tiešām atvainojos! - vēl tikai dažas minūtes. Par Ulda Krastiņa atbildi Leitāna kungam, kuram bija iespēja Juridiskās komisijas sēdē pārstāvēt Latvijas Žurnālistu asociācijas viedokli, proti, iebilst un paust savas bažas. Un eksperts, - manuprāt, lielākais krimināltiesību eksperts šobrīd Latvijā - profesors Uldis Krastiņš viņam atbildēja.

Saistībā ar to daiļrunību, kas tika pausta (iespējams, tāpēc, ka te ir preses pārstāvji, kuri ar visādiem instrumentiem staigā mums apkārt) par valsts noslēpuma objektiem, - tā lieta ir ļoti vienkārša. Ir likums "Par valsts noslēpumu". Ar šo likumu ir noteikts, kāpēc ir jāaizsargā valsts noslēpums. Ar šo likumu ir uzdots Ministru kabinetam sastādīt valsts noslēpuma objektu sarakstu. Ministru kabinets to ir izdarījis, un tas ir tā likuma pamats, no kura jāvadās. Katrā gadījumā, ja izmeklēšanā kādas šaubas rodas, tad tās ir jānoskaidro. Normatīvā sistēma ir sakārtota pietiekami labi. Ja kādam tur nepatīk kāds objekts, kas ir iekļauts valsts noslēpuma objektu sarakstā, tad ir jāgroza šis saraksts uz pašreizējā normatīvā regulējuma bāzes, kura ir paliekoša. Mēs esam šo normu veidojuši.

No žurnālistu puses ir tāda naivitāte vērojama, izliekoties jau neko vairs nesaprotam par valsts noslēpuma objektiem, to glabāšanas kārtību, par to, ka tur ir noteikta sava kārtība, noteikts stingrs režīms, ka tur ir paraksts jādod un dažādas citas formalitātes jākārto. Un ir stingri noteikts, ko drīkst un ko nedrīkst darīt ar valsts noslēpumu.

Ja jūs tur sēdētu un būtu drošības dienesta darbinieks, no jums būtu paņemts paraksts, ka jūs nedrīkstat izpaust šīs ziņas, kas jums ir uzticētas. Un, ja jūs pretēji likumam tās izpaudīsiet, tad jums būs jāatbild. Un, ja jums aiz muguras kolēģis būs pašķirstījis, paskatījies, kas īsti ir tas valsts noslēpums, vai kaut kā nofiksējis, tiešā veidā ieguvis šo noslēpumu, tad arī šis gadījums būs likumā minētais gadījums.

Diemžēl jūs neesat vispār sapratis, kas īsti ir valsts noslēpums un kā tas tiek sargāts.

Ja šie noteikumi tiek pārkāpti, tad par to ir jāatbild, un šādā gadījumā atbild gan tas, kuram ir jāsargā, gan tas, kurš ir izmantojis sargātāja neuzmanību un tiešā veidā ieguvis šo informāciju.

Tālāk. Jau nez cik reižu te ir runāts: ja tas ir izgājis pasaulē un tālāk tiek izplatīts, tad par to kriminālatbildība netiek paredzēta. Tas ir skaidrs. Un tās situācijas var būt dažādas.

Tas ir atstāsts, un es vēlreiz atvainojos, ka tik gari, bet, tā kā tiešām šim likumprojektam ir pievērsta ļoti liela sabiedrības uzmanība un žurnālisti ļoti aktīvi par to ziņo, es vēlējos jūs informēt par šī likumprojekta normām un par tām redakcijām, kas ir bijušas.

Mana personīgā pārliecība bija tāda, ka bija pietiekams pamats diskutēt par šo normu. Mēs par to diskutējām, un to arī atbalstīja. Bet, ņemot vērā, ka droši vien tikai Juridiskās komisijas locekļiem ir detalizēta informācija par šiem argumentiem "par" un "pret" un ka žurnālistiem, ļoti iespējams, ir nepieciešama vēl papildu diskusija, un ka tāda diskusija var būt nepieciešama arī daļai sabiedrības, Juridiskā komisija nolēma, ka pagaidām šis likumprojekta pants netiek atbalstīts. Taču komisija vienbalsīgi atbalstīja to, ka Juridiskās komisijas vārdā mēs vēršamies pie Tieslietu ministrijas darba grupas. Arī pie mūsu pārstāves Eiropas Cilvēktiesību tiesā un pie tiesībsarga mēs vēršamies ar lūgumu mēģināt izskaidrot ieinteresētajām grupām šīs likuma normas nozīmi valsts drošības interešu aizsargāšanā.

Un tātad divu nedēļu laikā gaidām citu redakciju.

Es gribu uzsvērt vēlreiz: juridiski no likumprojekta šo normu šobrīd nav iespējams izņemt... Saeimas kārtības rullis neparedz, ka mēs varētu ar atsevišķu lēmumu šo normu izņemt. Tātad vienīgais veids, kā mēs varējām šobrīd šo normu atlikt, ir nobalsot par to, ka pagaidām šī norma netiek atbalstīta. Bet es uzsveru vēlreiz: tā ir nepieciešama šajā likumprojektā! Un, visticamāk, divu nedēļu laikā parlaments pie šīs normas atgriezīsies un tālāk to skatīs jau kā atsevišķu likumprojektu.

Tātad ir iesniegti par šo normu divi identiski priekšlikumi: viens ir deputāta Andreja Judina, otrs - Juridiskās komisijas. Abi priekšlikumi ir par šīs normas izslēgšanu, un šobrīd komisija ir atbalstījusi tos.

Sēdes vadītāja. Tātad uzsākam debates par 24.priekšlikumu.

Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A.Judins (VIENOTĪBA).

Kolēģi, es teikšu atklāti: brīdī, kad bija jāiesniedz priekšlikums, es redzēju, ka ar pantu ir problēma, bet neatradu risinājumu, kas varētu būt derīgs. Taču, strādājot ar šo pantu, mēs faktiski saņēmām no darba grupas priekšlikumu, kā problēmu var atrisināt. Un ir arī citi priekšlikumi. Līdz ar to, es

domāju, mēs noteikti turpināsim darbu. Un arī manu priekšlikumu nevajadzētu uztvert tā, it kā es absolūti būtu pret. Jo ir gadījumi, kad ir vajadzība pēc attiecīgās normas, bet tas tvērums ir pārāk plašs. Taču būs risinājums, un, kā es saprotu, pēc divām nedēļām mēs plānojam turpināt darbu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Jūlijai Stepaņenko.

J.Stepaņenko (SASKAŅA).

Godātie kolēģi! Arī šim pantam es biju iesniegusi savus priekšlikumus, bet tik tiešām Judina kunga priekšlikums bija pats labākais, un es pievienojos aicinājumam šo pantu izslēgt.

Bet, atbildot uz kolēģes Āboltiņas kundzes replikām par iepriekšējo priekšlikumu, es tomēr nevaru atstāt bez uzmanības to, kas izskanēja no šīs tribīnes.

Tātad mēģinājums apšaubīt viedokli, kurš kolēģei varbūt nepatīk, ir pārvērties par mēģinājumu apšaubīt viedokļa paudēja pilnvaras. Tāpēc es gribētu jums nolasīt Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 13.aprīļa vēstuli, kura tika saņemta Juridiskajā komisijā un kurā ir skaidri un gaiši rakstīts, ka Āboltiņas kundzes minētā advokāte bija tiesīga gan piedalīties sēdē, gan arī paust savu viedokli Latvijas Zvērinātu advokātu padomes vārdā.

Paldies jums.

Sēdes vadītāja. Vārds deputātam Edvardam Smiltēnam.

E.Smiltēns (VIENOTĪBA).

Jā, kolēģi, labdien! Es gribu aicināt atbalstīt šo priekšlikumu.

Vēlos piebilst, ka es paskatījos balsojumu, - kā mēs balsojām 3.martā, kad skatījām šo likumprojektu pirmajā lasījumā. Un te es skaidri un gaiši lasu: Kaimiņa kungs, Kūtra kungs... Mēs taču visi balsojām "par" steidzamību! Un te ir runa par viedokļu konsekvenci, kolēģi... par to *(Dep. G.Kūtris: "Par priekšlikumu runā!")*, kādā veidā mēs šobrīd cīnāmies pret steidzamību.

Sēdes vadītāja. Debates slēdzu.

Vai ziņotāja komisijas vārdā ko piebildīs?

S.Āboltiņa. Es komisijas vārdā detalizēti izstāstīju šīs debates, apspriežot arī šo priekšlikumu. Kā es sākotnēji minēju, kopumā likumprojektam bija iesniegti 34 priekšlikumi. Šobrīd tabulā ir 26. Tātad deputāti, kuri šim likumprojektam bija iesnieguši savus priekšlikumus, tos atsauca. Viņiem vēl būs iespēja tos iesniegt. Bet šobrīd komisija, lai atliktu šī panta skatīšanu, izšķīrās par šādu vienīgo juridisko risinājumu - atbalstīt deputāta Judina un arī Juridiskās komisijas priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

Un atbalsta arī 25.priekšlikumu.

S.Āboltiņa. 24. un 25., kas ir identiski.

Sēdes vadītāja. Paldies.

S.Āboltiņa. 26. ir iekšlietu ministra Riharda Kozlovska priekšlikums pārejas noteikumos, kurš ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V.Agešins (SASKAŅA).

Godātie kolēģi! Pēc jēgas šis priekšlikums ir atbalstāms, bet formulējums būtu jāprecizē, jo šādu pantu grūti integrēt Krimināllikumā. Turklāt jāņem vērā, ka šis priekšlikums ir cieši saistīts ar visu likumprojektu, tāpēc frakcijas vārdā runāšu par 26. - iekšlietu ministra priekšlikumu - kontekstā ar Krimināllikuma grozījumiem un nosacījumiem.

Mēs piekrītam, ka ģeopolitiskā situācija pasaulē pastāvīgi mainās un Latvijai, līdzīgi kā citām valstīm, ir jāsaskaras ar arvien jauniem izaicinājumiem. Mēs respektējam kompetentu iestāžu darbību, sargājot valsts drošību un valsts noslēpumu, tomēr uzskatām, ka steigā virzītais likumprojekts rada vairākus normu piemērošanas un iztulkošanas riskus. Arī pēc mēģinājuma likumprojektā ietvertās normas precizēt nav pārliecības par šo normu satura un jēgas atbilstību vārda brīvības un cilvēktiesību principiem, kā arī par šo normu saprātīgu piemērošanu un vienveidīgu interpretāciju.

Sniedzot savus priekšlikumus, SASKAŅAS frakcija iestājas par normu noteiktību, - ir jāievēro normas tekstā obligāta norāde uz nolūku, kā arī precīzs aizliegtās darbības raksturojums.

Ņemot vērā to, ka likumprojekta apspriešanas gaitā mūsu iesniegtie priekšlikumi netika pienācīgi izvērtēti, jo sēdēs tika vērtēti galvenokārt darba grupas priekšlikumi un līdz ar to mūsu priekšlikumi tika noraidīti, kā arī to, ka uz otro lasījumu sagatavotā redakcija joprojām rada bažas par normu korektu piemērošanu, šo konkrēto priekšlikumu mēs atbalstām, bet likumprojekta pieņemšanu atbalstīt nevaram.

Paldies par uzmanību.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai ziņotāja komisijas vārdā ko piebildīs?

S.Āboltiņa. Komisija 26. - iekšlietu ministra priekšlikumu - atbalstīja, uzskatīja, ka tas ir nepieciešams. Lūdzu arī deputātus atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

S.Āboltiņa. Līdz ar to visi priekšlikumi likumprojekta otrajam, galīgajam, lasījumam ir izskatīti un mums ir jābalso par to, lai atbalstītu šo likumprojektu otrajā, galīgajā, lasījumā.

Es, protams, gribu izmantot iespēju pateikt paldies visiem tiem ekspertiem, kas neskaitāmas stundas veltīja tam, lai mēs šīs normas iespējami precizētu, panāktu līdzsvaru starp krimināltiesisku regulējumu un cilvēktiesību un demokrātijas ievērošanu mūsu valstī, un pateikt paldies arī deputātiem, kuri aktīvi debatēja un atbalstīja šo likumprojektu, jo mūsdienās mēs tomēr dzīvojam ļoti trausla miera apstākļos, mums ir tādi kaimiņi, kādi ir *(Dep. A.Kaimiņš: "Kas ar kaimiņiem ir?")*, un mums ir pašiem jārūpējas par savu drošību. Un viens no veidiem, kā rūpēties par savu drošību, ir apbruņot tiesībsargājošās iestādes ar moderniem un efektīviem instrumentiem, proti, ar konkrētiem,

mūsdienu prasībām atbilstošiem likuma grozījumiem. To, es ceru, mēs šajā likumprojektā esam izdarījuši. Tā ka paldies visiem, kas atbalsta.

Es aicinu deputātus atbalstīt likumprojektu otrajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Krimināllikumā" atbalstīšanu otrajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 65, pret - 19, atturas - 5. Likums ir pieņemts.